БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 57 (2348), | 22 март, жума, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

ЖИНОЯТ!

Саҳройи Кабир районида ядро синовларини ўтказганлиги учун Франция ҳукумати ҳаракатларини жаҳон жамоатчилиги қатъий қораламоқда. Африка қитъасидаги халқлар бу иғвогарлик ва душманлик ишини айниқса қаҳр-ғазаб билан қораламоқдалар.

Тунис ҳукумати Франция ҳукуматига норозилик билдирди. Эълон қилинган расмий ахборотда бу ядро портлатиши Тунис. Жазоир, Марокашда ва бутун Африкада оғир оқибатларга олиб келиши мумкинлиги кўрсатилади.

Марокаш матбуоти Саҳройи Кабирда атом бомбаси портлатилганига қарши қатъий норозилик билдирмоқда.

Республика ишлари бўйича Ироқ давлат министри Ҳозим Жабад айтдики, Ироқ Франциянинг Саҳройи Кабирда ядро синовларини яна бошлаб юбориш ҳақидаги қарорини қоралайди. (ТАСС).

КУБАГА ҚАРШИ ДЕКЛАРАЦИЯ

САН-ХОСЕ, 20 март. ТАСС мухбири Франсиско Гамбоа хабар беради:

Коста-Рика ташқи ишлар министри Даниэль Одубер Марказий Америка мамлакатлари президентларининг АҚШ президенти Кеннеди билан ўтказилган ва кеча ўз ишини тамомлаган кенгашида қабул қилинган декларация текстини матбуот конференциясида ўқиб берди.

Декларация текстидан маълум бўлишича, кенгаш қатнашчилари Ғарбий ярим шарга Куба «таъсири ёйилишининг олдини олиш» учун Кубага қарши коллектив равишда ва якка тартибда муайян чоралар кўришга қарор қилганлар.

Кенгаш қатнашчилари «Рио-де Жанейро шартномаси»га (1947 йилда тузилган ва «Ғарбий ярим шарни ўзаро мудофаа қилиш тўғрисида шартнома» деб аталадиган шартнома. — Редакция изоҳи) содиқ эканликларини таъкидладилар ҳамда «коммунизмга қарши кураш чораларини кучайтиришга» қарор қилдилар.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ЭРОННИНГ ЖАНУБИДА ҒАЛАЁНЛАР

ЛОНДОН, (ТАСС). Рейтер агентлигининг мухбири Теҳрондан хабар беради: Эроннинг жанубидаги Форс вилоятида қўзғолон қилган қабилалар билан ҳукумат қўшинлари ўртасидаги тўқнашувлар натижасида 44 киши ўлди ва 100 дан кўпроқ киши ярадор бўлди.

Эрон бош министри Асадулла Алом ҳукумат ана шу райондаги аҳволни тўла равишда контроль қилиб турибди ва қўзғолон қилган қабилаларнинг бошлиқларига қарашли ерлар мусодара қилинади ва деҳқонларга тақсимлаб берилади, деди.

Ўрта Осиё республикалари идеология ходимлари кенгашининг президиуми.

Кожевников ва Р. Шамсиддинов фотоси, (ЎзТАГ фотохроникаси).

ИДЕОЛОГИЯ ИШИ—КОММУНИСТИК ҚУРИЛИШНИНГ ЖАНГОВАР ФРОНТИ

20—21 МАРТДА ТОШКЕНТДА УРТА ОСИЁ РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИДЕОЛОГИЯ ХОДИМЛАРИНИНГ КЕНГАШИ БУЛИБ УТДИ. КЕНГАШДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ СЕКРЕТАРИ УРТОҚ Л. Ф. ИЛЬИЧЕВ ДОКЛАД ҚИЛДИ.

КЕНГАШ ҚАТНАШЧИЛАРИ СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИГА, КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ ЎРТОҚ Н. С. ХРУШЧЕВГА ҒОЯТ БАЛАНД РУҲ БИЛАН ТАБРИКНОМА ҚАБУЛ ҚИЛДИЛАР.

Партия ташкилотларининг коммунистик жамият қурувчиси бўлган янги одамни тарбиялашдаги жанговар вазифаларига бағишлаб, 20 мартда Тошкентда Ўрта Осиё республикалари идеология ходимларининг кенгаши очилди. Кенгаш ишида Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон Компартиялари Марказий Комитетлари, область ва шаҳар комитетлари секретарлари, ишлаб чиқариш бошқармалари партия комитетлари секретарларининг ўринбосарлари, фан ва маданият муассасалари ходимлари, адабиёт ва санъат арбоблари қатнашмоқдалар.

Кенгаш президиумида КПСС Марказий Комитетининг секретари, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Идеология комиссиясининг раиси Л. Ф. Ильичев, КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюросининг раиси В. Г. Ломоносов, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюроси раисининг ўринбосари С. М. Веселов, иттифоқчи республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг идеология иши билан шуғулланувчи секретарлари: Ўзбекистондан З. Р. Раҳимбобоева, Қирғизистондан А. Тўқўмбоев, Тожикистондан Н. З. Зарипова, Туркманистондан М. Н. Ғафуров, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари В. А. Карлов, Р. Қурбонов, Н. В. Мартинов, М. М. Мусахонов, Ё. С. Насриддинова, И. И. Федюнинский, Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидатлар Қ. Муртазоев, Г. Ф. Наймушин, Ўрта Осиё республикалари Компартиялари Марказий Комитетлари идеология бўлимларининг мудирлари ўтирибдилар.

Кенгашни КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё Бюросининг раиси В. Г. Ломоносов очди.

Кенгаш қатнашчилари содиқ ленинчи, коммунизм учун толмас курашчи ўртоқ Н. С. Хрушчев бошчилигида КПСС Марказий Комитети Президиуми составини давомли, гулдурос қарсаклар билан фахрий президиумга сайладилар.

КПСС Марказий Комитети секретари, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Идеология комиссиясининг раиси **Л. Ф. Ильичев** «Партия ташкилотларининг идеология иши тўғрисида» доклад қилди.

Биз ҳаммамиз, деди Л. Ф. Ильичев, шу кунларда партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан бўлиб ўтган учрашувининг чуқур таассуроти билан яшаяпмиз. Бу учрашув бизнинг бутун ҳаётимизда партиямизнинг идеология иши нақадар буюк роль ўйнашини янада чуқурроқ тушуниб олишга ёрдам берди. Эндиликда, партия XXII съезди, КПСС Марказий Комитеги ноябрь Пленумидан кейин идеология фронти коммунистик қурилишнинг энг муҳим фронтларидан бири эканлиги айниқса равшан бўлиб қолди.

Идеология иши — курашдан, қаттиқ ва кун сайин олиб бориладиган курашдан иборатдир. Никита Сергеевич Хрушчевнинг образли ифодаси билан айтганда, биз идеология фронтининг солдатлари коммунистик қурилишнинг олдинги сафларида туриб, кураш олиб бормоғимиз керак. Биз ўз қуролимизни тинмай ўткирлаштирган, ўз фаолиятимизнинг форма ва методларини такомиллаштира борган ҳолда мамлакатимиз олдида турган иқтисодий ва социал-сиёсий вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминламоғимиз лозим.

Эндиликда империализм Совет Иттифоқини ва социалистик лагердаги бошқа мамлакатларни ҳарбий йўл билан ағдариб ташлай олмайди, империализмнинг социализм системасини иқтисодий жиҳатдан бўшаштириш йўлидаги умиди чиппакка чиққан. Мана шунинг учун ҳам эндиликда курашнинг маркази идеология соҳасига кўчирилмоқда. Империалистлар ва уларнинг ўнг социалистлар лагеридаги малайлари халқларнинг хушёрлигини бўшаштиришга, синфий курашнинг ўткирлигини сийқалашга уринмоқдалар. Идеология соҳасида тинч-тотув яшаш идеяси империализмнинг идеологик диверсиясидан бошқа нарса эмас.

Никита Сергеевич Хрушчев адабиёт ва санъат арбоблари билан бўлиб ўтган учрашувда коммунистик идеология билан буржуа идеологиясининг тинч-тотув яшаши мумкин эмаслигини яна бир марта қатъий таъкидлаб ўтди. Душманлар ўзларининг идеологик диверсияси қаршисида бизни қуролсизлантириб қўйишни истайдилар, улар сиёсатда бетарафлик, ғоясизликни зўр бериб тарғиб қилмоқдалар. Лекин тамомила равшанки, сиёсатда бетарафликнинг ўзи ҳам бир сиёсатдир, ғоясизликнинг ўзи ҳам бир идеологиядир, сиёсат ва идеология бўлганда ҳам жуда зарарли сиёсат ва идеологиядир. Сиёсатга нисбатан бефарқ қараб турмоқчи бўлган, ғоявий курашда қатнашмаётган кишиларга нисбатан бепарво қараб тура олмаймиз.

Идеология ишида асосий объект, деб уқтириб ўтади докладчи, одам, унинг орзу-умидлари ва ҳис-туйғуларидир. Янги одамни тарбиялаш қийин, аммо олижаноб ишдир. Барча ғоявий-сиёсий ишларимиздан асосий мақсад — кишиларда энг яхши орзу-умидлар, ҳис-туйғуларни, энг яхши фазилатларни яратиш, уйғотиш ва камолга етказишдан иборатдир. Янги одам бизнинг бутун ҳаётимизда, меҳнат процессида, ижтимоий фойдали иш процессида тарбияланади. Идеология иши ўзининг ҳамма воситалари билан кишиларнинг онгига таъсир қилиши, меҳнатда уларнинг активлигини кучайтириши, уларни янги, илғор нарсаларни қидириб топишга сафарбар этиши керак. Шунинг учун ҳам биз идеология ишининг самараси пахта, гўшт, сут, саноат маҳсулоти ўлчанадиган тарозида ўлчанади, деб айтамиз.

Ишлаб чиқаришда натижалар қанчалик яхши бўлса, иқтисодий муваффақиятлар қанчалик салмоқдор бўлса, демак, ғоявий-тарбиявий ишлар ҳам шу қадар яхши йўлга қўйилган бўлади. Партиямиз халқни коммунизмнинг янги чўққилари сари бошлаб борган ҳолда, шу улуғ ишни идеология жиҳатдан таъминлашга, барча иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий вазифаларни бажаришни идеология жиҳатдан таъминлашга катта эътибор бермоқда.

КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорлари асосида партия органларининг ишлаб чиқариш принципига қараб қайта қурилганлиги партиянинг хўжалик-иқтисодий фаолиятида идеология ишининг ролини ошириш учун ғоят қулай шарт-шароитлар вужудга келтирди. Аммо бу ишда ўзибўларчиликка, стихиячиликка йўл қўйиб бўлмайди. Кишиларни меҳнатга муҳаббат ва ҳурмат руҳида, мумкин қадар унумлироқ ишлашга, техникадан, ишлаб чиқариш резервларидан яхшироқ, тўлароқ фойдаланишга интилиш руҳида тарбиялашни ҳамма чоралар билан кучайтириш керак. Меҳнат аҳлига — барча моддий бойликларни бевосита яратувчиларга юксак ҳурмат вужудга келтирилган вазиятдагина оммада ишга ижодий ёндошиш, ташаббускорлик туғилиши ва ривожланиши мумкин эканлигини эсда тутиш керак.

Меҳнат тарбиясини кучайтириш ва бу ишни ҳақиқатан ҳам самарали олиб бориш учун идеология ходимларининг ўзлари ишлаб чиқаришни, конкрет экономикани яхши билишлари керак. Идеология ишларига, агитация ва пропаганда ишларига муайян миқдорда назарий билимлари бўлган кишиларнигина эмас, балки иқтисодий билимлари бўлган, хўжаликни биладиган кишиларни ҳам жалб этиш керак, деб баралла айтадиган пайт келди. Айни вақтда кишиларни ғоявий жиҳатдан тарбиялашни бизнинг ишимиз эмас, деб ҳисоблайдиган хўжалик раҳбарларини фош қилиш керак. Бундай раҳбарлар нуқул планни тезроқ бажариш тўғрисида жон куйдириш билан бандмиз, деб ўзларини оқламоқчи бўладилар.

Ваҳоланки, планни муваффақиятли бажаришга эришишнинг энг қисқа йўли — яхши уюштирилган ғоявий-тарбиявий ишнинг худди ўзидир.

Докладчи идеология ишининг энг муҳим вазифалари ҳақида батафсил гапириб дедики, ҳар бир кишини назар-эътиборга олиб туриш, бу киши ишлаб чиқаришдагина эмас, балки оилада, турмушда ҳам ўзини қандай тутишини кўриб, билиб туриш керак. Шундай қилгандагина кишиларнинг онги ва қалбига таъсир кўрсатиш, уларнинг ўтмиш сарқитларидан тезроқ халос бўлишига ёрдам бериш мумкин.

Идеология ходимлари ўз куч ва ғайратини ҳар бир кишини жамоат мулкига, халқ мулкига тўғри муносабатда бўлиш руҳида тарбиялашга қаратишлари лозим. Текинхўрликка, давлат мулкини ўғирлашга, ҳар қандай хусусий мулкчилик кўринишларига ҳамма ерда муросасиз бўлиш ва нафрат билан қараш вазиятини туғдириш керак. Докладчи ана шундай психологиянинг айрим кўринишларига тўхталиб ўтади. Маълумки, бундай ҳоллар Ўрта Осиё республикаларида ҳам рўй берди. Бу эса идеология ишларида жиддий камчиликлар борлигини очиқ кўрсатиб турибди.

Ғоявий-тарбиявий ишлар тўхтатиб қўйилган жойда, раҳбарлар ўз хатти-ҳаракатларини, раҳбарлик методларини, ўзларининг турмушини партия идеялари билан, коммунизм идеялари билан ўлчамай қўйган жойда кўзбўямачилик, бюрократизм, давлатга қарши найранглар учун шароит туғилади.

Партиямиз эълон қилган икки энг муҳим принцип: моддий ва маънавий рағбатлантириш принциплари бир-бирига мос равишда амалга оширилган тақдирда, деб таъкидлайди докладчи, Ўрта Осиё республикаларида пахтачиликни юксалтириш учун, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини янада ривожлантириш учун курашда сарф қилаётган куч-ғайратимиз муносиб натижаларни беради, катта муваффақият қозонади. Ҳозирги вақтда партия ва ҳукумат пахтакорларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш учун ҳамма шарт-шароитни яратиб бермоқда. Маънавий жиҳатдан рағбатлантиришни кучайтириш, шу икки принципнинг бир-бирига тўғри боғлаб олиб борилишига эришиш сизларга боғлиқдир. Ўрта Осиё республикалари қишлоқ меҳнаткашларининг, барча меҳнаткашларнинг қабул қилинган социалистик мажбуриятлар учун масъулиятини ошириш керак. Ҳар бир кишини ўз ваъдасига чуқур ҳурмат билан қараш, аҳдига вафодор бўлиш руҳида тарбиялаш керак, мажбурият қабул қилингач, кишилардан уни бажаришни қаттиқ талаб қилиш зарур. Бу эса идеология ишининг ажралмас қисмидир.

Сўнгра докладчи илмий-атеистик пропаганда, диний хурофотларга қарши кураш масалаларига тўхталиб ўтиб, мисоллар келтиради. У Ўрта Осиё республикаларида баъзи жойларда бу ишнинг бўшаштириб юборилишига йўл қўйилаётганлигини, бу эса коммунистик тарбия ишига зарар етказаётганлигини таъкидлайди. Динга қарши пропаганда кўпинча динга ишонмайдиган кишилар ўртасида олиб борилаётганлигини нормал бир ҳол деб ҳисоблаб бўлмайди. Энг муҳими лекцияларнинг сонида эмас, балки кишилар билан якка тартибда тинмай иш олиб боришдадир. Самимий суҳбат, самимий гап — кишининг қалбига йўл очиб беради, биз ана шу методни қурол қилиб олишимиз керак.

(Давоми иккинчи бетда).

„ҚИЗИЛ ЎЗБЕКИСТОН“ КОЛХОЗИДА КОНЦЕРТ

Ўрта Осиё республикалари идеология ходимлари кенгашининг иштирокчилари 21 мартда Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида бўлдилар.

Колхоз халқ театри қишлоқ маданият саройида кенгаш иштирокчиларига ўз санъатини намойиш қилди. Концерт ҳаваскор артистларнинг истеъдоди, уларнинг юксак маҳорати билан уйғунлашиб халқ талантларининг ёрқин, гўзал байрамига айланди. Колхоз саҳнасида ижро этилган СССР халқлари рақсларида ҳам, жаранглаб эшитилган қўшиқларда ҳам дала меҳнаткашларининг қалб ҳарорати, уларнинг Ватанга, Коммунистик партияга меҳр-муҳаббати тараннум этилди. Шу унутилмас концерт Ўзбекистон қишлоқлари маданиятининг ўсганлигини равшан намойиш қилди.

Зўр муваффақият билан ўтган концертда КПСС Марказий Комитети секретари, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Идеология комиссиясининг раиси Л. Ф. Ильичев, КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё бюросининг раиси В. Г. Ломоносов, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети президиумининг аъзолари В. А. Карлов, Р. Қурбонов, Ё. С. Насриддинова, З. Р. Раҳимбобоева, И. И. Федюнинский, Ўрта Осиё республикалари Компартиялари Марказий Комитетларининг секретарлари: Қирғизистондан — А. Тўқумбоев, Тожикистондан — Н. З. Зарипова, Туркманистондан — М. Н. Ғафуров, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари С. О. Азимов, Ўрта Осиё республикалари Компартиялари Марказий Комитетларининг идеология бўлимлари мудирлари ҳозир бўлдилар. (ЎзТАГ).

„ЮЛИЙ ЦЕЗАРЬ“ СПЕКТАКЛИДА

21 мартда Ҳамза номидаги Ўзбек академик драма театрида В. Шекспирнинг «Юлий Цезарь» трагедияси зўр муваффақият билан кўрсатилди.

Спектаклда КПСС Марказий Комитетининг секретари, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Идеология комиссиясининг раиси Л. Ф. Ильичев, КПСС Марказий Комитети Ўрта Осиё бюросининг раиси В. Г. Ломоносов, КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари, Ўрта Осиё қардош республикалари Компартиялари Марказий Комитетларининг секретарлари ва идеология бўлимлари мудирлари ҳозир бўлдилар. (ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКАМИЗ ГЎШТ ТАЙЁРЛАШ КВАРТАЛ ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари етти йилликнинг бешинчи йили учун қабул қилинган социалистик мажбуриятни бажаришга астойдил интилиб, гўшт тайёрлаш юзасидан 1963 йилнинг биринчи квартали учун белгиланган планни муддатидан илгари адо этдилар. Бухоро, Хоразм, Самарқанд, Андижон, Тошкент ва Фарғона областлари квартал планини анча ошириб бажардилар.

Гўшт тайёрлаш давом эттирилмоқда.

ПАРТИЯ БИЛАН ХАЛҚ БИРЛИГИНИНГ ЁРҚИН НАМОЙИШИ

1963 йил 17 март якшанба куни Грузия, Озарбайжон, Литва, Қирғизистон, Арманистон ва Эстония Совет Социалистик Республикалари Олий Советларига сайлов ўтказилди.

Овоз бериш ҳамма жойда маҳаллий вақт билан эрталаб соат 6 да бошланди ва кечаси соат 12 да тамом бўлди.

Иттифоқчи республикалар Олий Советларига сайловлар Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXII съезди ва КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг тарихий қарорлари туфайли сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати ғоят ўсган вазиятда ўтди. Сайловчилар ҳамма жойда юксак активлик ва уюшқоқлик намуналарини кўрсатдилар.

Грузия ССР Олий Советига депутатлар сайлашда барча сайловчиларнинг 99,99 проценти қатнашди. Барча сайлов округларида сайловда қатнашган сайловчиларнинг 99,96 проценти депутатликка кўрсатилган номзодлар учун овоз берди. Грузия ССР Олий Совети депутатларининг 81,2 процентини хотин-қизлар, 28,8 процентини партиясизлар, 47 процентини ишчилар ва колхозчилар ташкил этади. Республика Олий Совети депутатлари составининг 76 проценти янгидан сайланди.

Озарбайжон ССР Олий Советига депутатлар сайловида барча сайловчиларнинг 99,96 проценти қатнашди. Барча сайлов округларида сайловларда қатнашган сайловчиларнинг 99,84 проценти номзодлар учун овоз берди. Озарбайжон ССР Олий Советига сайланган депутатларнинг 31,88 процентини хотин-қизлар, 22,03 процентини партиясизлар, 47,25 процентини ишчилар ва колхозчилар ташкил этади. Депутатлар составининг 79,13 проценти янгидан сайланди.

Литва ССР Олий Советига депутатлар сайловида сайловчиларнинг 99,91 проценти қатнашди. Сайловларда қатнашган сайловчиларнинг 99,94 проценти барча сайлов округларида депутатликка кўрсатилган номзодлар учун овоз берди. Литва ССР Олий Совети депутатларининг 33,1 процентини хотин-қизлар, 34,8 процентини партиясизлар, 54,14 процентини ишчилар ва колхозчилар ташкил этади. Депутатлар составининг 83,45 проценти янгидан сайланди.

Қирғизистон ССР Олий Совети депутатлари сайловида барча сайловчиларнинг 99,86 проценти иштирок қилди. Овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг 99,56 проценти депутатликка кўрсатилган номзодлар учун овоз берди. Қирғизистон ССР Олий Совети депутатларининг 34,81 процентини хотин-қизлар, 32,45 процентини партиясизлар, 52,51 процентини ишчилар ва колхозчилар ташкил этади. Депутатлар составининг 73,75 проценти янгидан сайланди.

Арманистон ССР Олий Советига депутатлар сайловида барча сайловчиларнинг 99,97 проценти қатнашди. Барча сайловчиларнинг 99,74 проценти депутатликка кўрсатилган номзодлар учун овоз берди. Арманистон ССР Олий Совети депутатларининг 32 процентини хотин-қизлар, 32 процентини партиясизлар, 44,3 процентини ишчилар ва колхозчилар ташкил этади. Депутатлар составининг 69,3 проценти янгидан сайланди.

Эстония ССР Олий Советига депутатлар сайловида барча сайловчиларнинг 99,55 проценти қатнашди. Барча сайлов округларида овоз беришда қатнашган сайловчиларнинг 99,53 проценти депутатликка кўрсатилган номзодлар учун овоз берди. Эстония ССР Олий Совети депутатларининг 34,27 процентини хотин-қизлар, 35,39 процентини партиясизлар, 47,19 процентини ишчилар ва колхозчилар ташкил этади. Депутатлар составининг 83,15 проценти янгидан сайланди. (ТАСС).

САМИМИЙ ТАБРИКЛАР

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ва СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир шоҳни янги йил билан табрикладилар.

Н. С. Хрушчевнинг телеграммасида ишонч билдириб айтиладики, ҳар иккала мамлакат ўртасидаги дўстона ва яхши қўшничилик муносабатлари янги йилда совет ва афғон халқларининг бахт-саодати йўлида, бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш манфаатлари йўлида янада ривожланади. Н. С. Хрушчев дўст афғон халқига фароғат тилади. Л. И. Брежнев Афғонистон подшосига мурожаат қилиб, СССР билан Афғонистон ўртасида вужудга келган ишонч ва самарали ҳамкорлик муносабатлари янги йилда ҳам муваффақиятли суратда ривожланади, деб ишонч билдиради.

Н. С. Хрушчев Афғонистон бош министри Муҳаммад Юсуфни ҳам янги йил билан табриклади, Афғонистоннинг дўст халқига осойишталик ва муваффақиятлар тилади. (ТАСС).

„КОСМОС-13“ ПАРВОЗДА

ТАСС ахбороти

1963 йил 21 мартда Совет Иттифоқида Ернинг яна бир сунъий йўлдоши — «Космос-13» учирилди. Бу сунъий йўлдошга 1962 йил 16 мартда ТАСС эълон қилган программага мувофиқ космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Йўлдош қуйидаги параметрлар билан орбитага чиқарилди: Ер атрофини айланиб чиқишнинг дастлабки даври 89,77 минут, Ер юзасидан бўлган энг узоқ масофа (апогей) — 337 километр, энг кам масофа (перигей) — 205 километр. Орбитанинг экватор юзасига оғиш бурчаги 64 градус 58 минут.

Йўлдошда ўрнатилган илмий аппаратлардан ташқари, 19.995 мегагерц частотада ишлайдиган радиопередатчик, орбита элементларини аниқ ўлчаш учун хизмат қиладиган радио система, асбоблар ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисидаги маълумотларни Ерга юбориб турадиган радиотелеметрлик система бор.

Йўлдошда ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координация-ҳисоблаш маркази йўлдошдан олинган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

ИДЕОЛОГИЯ ИШИ — КОММУНИСТИК ҚУРИЛИШНИНГ ЖАНГОВАР ФРОНТИ

(Боши биринчи бетда).

Коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган шароитда кишилар онгидаги миллатчилик сарқитларига қарши, маҳаллийчилик кўринишларига қарши кураш ғоят катта аҳамиятга эгадир. Совет Иттифоқи республикалари, жумладан, Ўрта Осиё республикалари экономикаси ва маданиятининг гуркираб ривожланиши миллатчилик учун социал замин ҳам, сиёсий замин ҳам, иқтисодий замин ҳам қолдирмади. Шундай бўлса ҳам, биз миллий чекланиш сарқитларига дуч келар эканмиз, бу ерда инерция кучи, хурофот кучи амал қилади. Бизлар ўзимиз миллатчилик тенденцияларининг ҳар қандай кичик кўринишларига қарши, халқ манфаатларига хилоф бўлган эски урф-одатларни сақлаб қолиш уринишларига қарши энг қатъий кураш олиб боришимиз лозим.

Пролетар интернационализми ленинча буюк принципларини, халқлар дўстлиги буюк принципларини изчиллик билан амалга ошириш — идеология ишининг биринчи навбатдаги вазифасидир.

Ижтимоий тузумимизнинг кучи — омманинг сиёсий активлигидадир. Идеология ишимизнинг бутун системаси билан биз социалистик тузумимизни бутун чоралар билан мустаҳкамлаш йўлида, коммунистик қурилишдаги янги муваффақиятлар йўлида меҳнаткашларнинг активлигини тағин ҳам кучайтиришимиз, уларнинг ижтимоий бошқаришга янада кенгрок жалб этилишига ёрдам беришимиз лозим. Юксак гражданлик онглилиги, коллективизм, социалистик Ватанга муҳаббат туйғулари, чуқур ғоявийлик — мана шу фазилатларнинг ҳаммасини кишида болалик чоғидан тарбиялаш керак. Болалар муассасаларида, мактабларда, олий ўқув юртларида тарбиявий ишларни кучайтириш зарур.

Докладчи янги кишини тарбиялашда сиёсий маориф системаси, агитация, лекция пропагандаси, матбуот, радио ва телевидениенинг алоҳида ролига кенгаш қатнашчиларининг эътиборини жалб этиб, асосий диққатни суҳбатларнинг самимий бўлишига, тингловчиларга, газетхонларга тушунарли бўлишига қаратиш зарурлигини таъкидлайди. Бу жиҳатдан, оғзаки пропагандани ҳам, матбуотни ҳам янгича олиб боришга имкон берадиган муайян қайта қуришни амалга ошириш лозим.

Ижтимоий фанлар ходимлари марксизм-ленинизм идеяларини пропаганда қилишга, бу идеяларни ижодий тарзда янада ривожлантиришга муҳим ҳисса қўшмоқдалар. Ижтимоий фанимизнинг кучини билмоқчи бўлганларга биз бундай деймиз: янги, синалмаган йўллардан келажак сари бораётган ва бошқа халқларни бошлаб бораётган совет халқи марксизм-ленинизм фани байроғи остида қандай ишлар қилганига назар солинг. Партиянинг XXII съездидан кейин, шахсга сиғиниш оқибатлари тугатилгандан кейин ҳозирги вақтда ижтимоий ҳаётни бошқаришда, ишлаб чиқаришни бошқаришда фаннинг роли янада кўпроқ кучайиб бормоқда. Ижтимоий фанларни ўқитиш системасини қайта қуриш керак. Энг муҳими шуки, қонунларни ва формулаларни ёдлаб олиш эмас, балки фикр юритишни ўрганиш, ижтимоий-сиёсий фаолиятда актив қатнашиш керак.

Л. Ф. Ильичев ўз докладининг анча қисмини адабиёт ва санъатни ривожлантириш масалаларига бағишлади. У партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан яқинда бўлиб ўтган учрашуви ҳақида батафсил гапириб берди, Ўрта Осиё республикаларининг ёзувчилари, рассомлари, композиторлари, кино ва театр ходимларини бадиий ижодкорликнинг партиявийлиги ва халқчиллиги байроғини янада баланд кўтаришга, самимият, қалб ҳарорати билан яратилган, коммунистик дунёқарашни қизғин тарғиб қиладиган, коммунизм йўлида юксак жасоратга чорлайдиган талантли, мазмундор асарлар яратишга чақирди.

Доклад юзасидан музокараларда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **З. Р. Раҳимбобоева** биринчи бўлиб сўзга чиқди.

Биз, деди нотиқ, КПСС Марказий Комитетининг секретари, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Идеология комиссиясининг раиси ўртоқ Л. Ф. Ильичевнинг чуқур мазмунли докладини зўр мароқ ва эътибор билан тингладик. Докладда идеология фронти ходимларининг конкрет вазифалари белгилаб берилди. Ўрта Осиё республикалари партия ташкилотларининг идеология ишидаги камчиликлари ҳар тарафлама анализ қилинди ва принципиал танқид остига олинди, бу камчиликларни бартараф этишнинг конкрет йўллари кўрсатиб берилди.

Бизнинг партиямиз, унинг Марказий Комитети коммунистик қурилишнинг энг муҳим масалаларини ўз вақтида илгари сурмоқда ва ленинча донолик билан ҳал этмоқда. Содиқ ленинчи Никита Сергеевич Хрушчевнинг ҳормас-толмас, жўшқин фаолиятида партия раҳбарлигининг янги, чинакам ижодий услуби ёрқин намоён бўлмоқда. Ўртоқ Хрушчевнинг фаолияти — ҳаммамиз учун ташкилотчилик ва пропагандистлик маҳоратининг чинакам мактаби, кўп ва чуқур билимли бўлиш билан халқ нотиғи талантининг, ишонч кучи ва оммани тарбиялаш маҳоратининг узвий қўшиб олиб бориш намунасидир.

КПСС XXII съездидан бери ўтган азгина вақтга фикран назар ташлаб кўрайлик. Идеология ишининг туб масалаларини ҳал этишда партия Марказий Комитети бизларга қанчадан-қанча янги фикрлар ва ғоялар берди. Идеология ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши, ижтимоий фанлар кафедралари мудирларининг кенгаши, Куйбишев ва Минск партия ташкилотларининг ҳисоботлари юзасидан Марказий Комитетнинг маълум қарорлари, Марказий Комитетнинг радио, телевидение ва бадиий кинематография масалалари юзасидан чиқарган қарорлари — шуларнинг ҳаммаси партиямиз совет халқи маънавий бойликларини ошириш ва кўпайтириш ҳақида оталарча ғамхўрлик қилаётганлигининг далилидир. Партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан яқинда ўтказилган учрашувлари партия ва халқ ҳаётида жуда катта воқеа бўлди. Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг доно, илҳомбахш нутқи идеология фронтининг ҳамма ходимлари учун программа бўлиб қолди.

Омма ўртасидаги идеология ишлари савиясини янада юксак даражага кўтариши керак бўлган бизнинг бугунги кенгашимиз — Ўрта Осиёдаги қардош республикалар меҳнаткашларининг маънавий ҳаётини янада равнақ топтириш тўғрисида жонажон партия кўрсатаётган ғамхўрликнинг янги ажойиб ифодасидир.

Ўзбекистон партия ташкилоти партия XXII съезди қарорларига амал қилиб, меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашни янада кучайтиришга қаратилган бир қанча тадбирларни амалга оширди. Жамоатчилик асосларининг кенг ёйилиши кейинги йилларда идеология ишидаги энг муҳим воқеа бўлди. Барча партия комитетлари ҳузурида, бошланғич ташкилотларда идеология комиссиялари тузилди. Мингдан ортиқ методика кенгашлари ва сиёсий маориф кабинетлари, сиёсий ва илмий билимлар тарқатувчи жамиятнинг икки мингга яқин группаси, икки юз элликдан кўпроқ халқ университетлари, етти юзга яқин доимий лекторийлар жамоатчилик асосида иш олиб бормоқда. Республикада миллиондан кўпроқ киши сиёсий маориф системасига ва оммавий пропаганданинг турли формаларига жалб қилинганлиги ҳам диққатга сазовор фактдир.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумидан кейин Ўзбекистон партия ташкилотларининг идеология иши янада мақсадга мувофиқ ва таъсирчан бўлиб қолди. Эндиликда ҳар бир областнинг идеология иши соҳасидаги ўз машъаллари бор. Улар тажрибасидаги асосий нарса — кишилар билан жонли иш олиб бориш, партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва идеология ишининг бирлиги ва мустаҳкам алоқасидан иборатдир. Янгийўл ишлаб чиқариш бошқармасининг партия ташкилотлари идеология ишини маҳорат билан олиб бориш юзасидан яхши намуна кўрсатдилар. Коммунистик меҳнат ва юксак маданият шаҳри деган фахрли номни олиш учун курашаётган Чирчиқ меҳнаткашларининг ташаббуси ҳам бутун республикага намуна бўлмоқда. Ҳозир бизнинг идеология ишларимиз ҳар бир корхона, қурилиш, ҳар бир колхоз ва совхоз етти йилликнинг бешинчи йили топшириқларини сўзсиз бажармоғига эришишга қаратилган. Энг муҳим вазифа республикамиз қабул қилган юксак мажбуриятнинг — бу йил 3 миллион 566 минг тонна «оқ олтин» етиштириш ва давлатга сотиш мажбуриятининг муваффақиятли бажарилишини таъминлашдан иборатдир.

Лекин шуни айтиш керакки, дейди нотиқ, республикада эскича ишлашга уринаётган, идеология ишини кейинга суриб қўяётган партия комитетлари ҳам бор. Ҳамма партия комитетлари ҳам меҳнаткашларда ва даставвал коммунистларда юксак ғоявийлик, камчиликларга муросасиз бўлиш туйғусини тарбиялаётир, деб бўлмайди. Масалан, Бухоро, Самарқанд ва Сурхондарё областларидаги баъзи хўжаликларда қишлоқ хўжалик артели уставининг жиддий бузилганлиги, давлатни алдаш, кўзбўямачилик қилиш фактлари бунга далил бўла олади.

Ўртоқ Раҳимбобоева Ўзбекистон партия ташкилоти мавжуд камчиликларни бартараф этиш юзасидан, коммунистик қурилишнинг ҳамма участкаларида идеология ишини ҳар тарафлама кучайтириш юзасидан амалга ошираётган конкрет тадбирлар ҳақида гапиради. Никита Сергеевич Хрушчевнинг маслаҳатига биноан республикада ишлаб чиқариш новаторлари мактаблари тузилиб, уларга социалистик деҳқончиликнинг донгдор усталари Жавод Кўчиев, Турсуной Охунова, Валентин Тюпко, Люба Ли бошчилик қилмоқдалар. Кадрларнинг иқтисодий ўқишини кучайтириш, пропагандистлар тайёрлашни яхшилаш юзасидан жиддий тадбирлар кўрилмоқда. Республикада халқ маорифини янада ривожлантириш учун кўпгина ишлар қилиш мўлжалланмоқда.

Нотиқ бир қанча муҳим масалаларни ўртага қўядики, бу масалаларнинг ҳал этилиши Ўрта Осиё республикаларининг конкрет шароитларида идеология ишининг асосий вазифасини яхшироқ ҳал этишда — ҳар бир кишининг қалбига етиб боришда ёрдам беради. Аҳоли яшайдиган жойларда оммавий-сиёсий ва тарбиявий ишларни кучайтириш керак. Бу жиҳатдан Тошкент шаҳар Октябрь районида қимматли тажриба орттирилди. Узоқ яйловларда пухтароқ ва оперативроқ оммавий-сиёсий иш олиб бориш керак. Бунда кўчма клублар, кутубхоналар, кўчма мактаблар сингари идеология муассасалари муҳим роль ўйнамоғи лозим. Чўпонлар ва уларнинг оилаларига яхшироқ хизмат кўрсатиш учун яхши уюштирилган кўчма маиший хизмат кўрсатишни ҳам йўлга қўйиш керак. Бу жиҳатдан республика муайян даражада ёрдамга муҳтождир.

Ўртоқ Раҳимбобоева ўз нутқида хотин-қизларни ижтимоий ва ишлаб чиқариш фаолиятида актив иштирок этишга кенг жалб қилиш соҳасидаги ишларни янада кучайтириш зарурлигига эътиборни жалб этади. Хотин-қизларга бой-феодалларча муносабат қолдиқларини таг томири билан тугатиш учун қолоқ қарашларга эга бўлган кишиларга қарши кескин кураш олиб бориш, эркаклар ўртасида тегишли тарбия ишларини ўтказиш муҳимдир. Динга қарши пропагандани кучайтириш керак.

Нотиқ Ўрта Осиё республикалари партия ташкилотлари ва барча меҳнаткашларининг ҳамкорлиги мустаҳкамланиб бораётганини таъкидлаб ўтади. З. Р. Раҳимбобоеванинг фикрича, Ўрта Осиё матбуот органларининг тузилиши, интеллигентлар, хотин-қизларнинг Ўрта Осиё съездларини, ижодий союзлар ва ташкилотларининг бирлашган пленумларини вақти-вақти билан ўтказиб туриш бу ҳамкорликни янада ривожлантиришга ёрдам берган бўлур эди. Радио ва телевизион эшиттиришларни, газета саҳифаларини, нашриёт планларини алмашиб туриш ҳақида, биргаликда кўргазмали қуроллар, лекциялар, брошюралар чиқариш ҳақида ҳам ўйлаб кўриш керак. Ижодий алоқалар илмий-тадқиқот ишларини ва мутахассис кадрлар тайёрлашни ҳам ўз ичига олиши керак.

Минбарга қирғиз ёзувчиси **Чингиз Айтматов** чиқади. Менинг фикримча, дейди у, шу кунларда ҳар бир санъаткор қалбида катта фикр-ўйлар пайдо бўлмоқда. Ҳар биримиз виждон амрига қулоқ солмоқдамиз, ўзимизга ўзимиз ҳисобот бермоқдамиз ва ўз йўлимизни партия йўли билан таққослаб кўрмоқдамиз. Партия бизларни халқ учун ижод қилишга чақирмоқда. Бусиз чинакам санъат, бадиий ижодиёт ва умуман онгли ҳаёт бўлиши мумкин эмас. Партия билан бирга бориш — шарафли, қувончли ва қийин ишдир. Мен қийин иш дейишимнинг сабаби шуки, партия билан бирга бориш — доимо халқ тақдири ҳақида ташвиш тортиш ва ғамхўрлик қилиш, дунёга партиявий назар билан қараш, тинимсиз янгилик излаш демакдир. Коммунизм йўли зўр меҳнат, партиявий виждон йўлидир.

Биз Тошкентга Жанубий Қозоғистон орқали ва Ўзбекистон районлари орқали келдик. Механизаторлар дон экмоқдалар, экскаваторлар канал қазимоқда, чўлда чорва ўтлаб юрибди, пахта далалари санъат асаридек ястаниб ётибди. Қишлоқ йўлларида ўғит, ёнилғи ва бошқа юклар ортилган машиналар қатнаб турибди. Шунда менинг хаёлимга бир фикр келди: мен кўриб турган нарсаларнинг ҳаммаси — ана шу ҳамма кишилар, тоғлар, ерлар, чўллар — ҳаммаси менинг Ватаним, менинг халқим ва бусиз менга ҳаётнинг маъниси қолмайди. Мен шунда ҳаётни ўрганиш аслини олганда бутун умрга етадиган иш, доимо, ҳар куни халқ орасида бўлиш керак, деб ўйладим. Санъат ва адабиётдаги энг асосий вазифа — партия принципларимизни, социалистик реализм принципларини барқарор қилиш, ёт идеологияга, абстракционизм ва формализмга қарши курашдан иборатдир.

Афсуски, бизнинг адабиётимиз ва санъатимизда ҳали ҳам хом-хатала шошма-шошарлик билан яратилган асарлар учраб туради. Ёт идеологияга қарши муваффақиятли кураш олиб бормоқ учун социалистик реализм методимиз обрўсига путур етказаётган хом-хатала асар яратувчиларга қарши курашмоғимиз керак. Заиф санъаткор қандай қилиб санъатимиз учун, бизнинг дунё қарашимиз учун жанг қила олади? Унинг ўзи юксак бадиий қимматга эга бўлган маҳсулот бера олмас экан, у бизга душман бўлган маҳсулотга нимани ҳам қарши қўя олади?

Чинакам санъаткор ўз олдига кишилар қалбида ўт ёқа оладиган, қуёшдек порлаб турадиган талантли асарлар яратишни мақсад қилиб қўяди. Ҳар бир санъаткорнинг бурчи (бу ерда қардош республикаларнинг кўпгина ижодий ходимлари ўтирибдилар) ана шу программага амал қилишдан ва ана шу вазифани ҳал этишдан иборатдир.

Тожикистон Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси, илмий ва сиёсий билимлар тарқатувчи республика жамиятининг раиси **А. М. Боҳовуддинов** бундай деди: партия биз олимларни душман буржуа идеологиясига қарши муросасиз ва муттасил кураш олиб боришга ундамоқда. Зотан бу кураш мудофаа характерда эмас, балки ҳужумкор характерда бўлиши керак.

Айрим кишилар онгида диний сарқитлар ҳали ҳам анча кучли. Уларнинг онгини тозаламоқ учун бу кишиларга биз қандай ёрдам беришимиз мумкин? Биз диннинг гносеологик илдизларини ва реакцион моҳиятини аниқлаш юзасидан илмий-текшириш иши олиб бормоқдамиз ва олиб бораверамиз, бу иш атеистик пропагандани кучайтириш имконини беради. Бизнинг фикримизча, бу ишни марказлаштириш, бу соҳадаги назарий текширишларни кучайтириш зарур.

Динга қарши пропаганда ишида фақат лекцияларга зўр бераверишярамайди. Тарбия характеридаги тадбирларнинг бутун бир комплекси керак, ҳар бир киши билан индивидуал иш олиб бориш керак. Кишиларни илмий марксча-ленинча дунёқараш руҳида тартарбиялаш диний сарқитларни бартараф этиш соҳасидаги муваффақиятли ишнинг асосий шартидир.

Ижтимоий фанлар ролини янада ошириш зарурлиги докладда жуда тўғри кўрсатиб ўтилди. Шу муносабат билан, жумладан, Ўрта Осиё республикалари коммунистик партиялари тарихини, Ўрта Осиё халқларининг ижтимоий-сиёсий ва философик фикри тарихини ўрганишни кучайтириш лозим. Менинг фикримча, дейди нотиқ, бу соҳада ҳам ягона илмий марказ вужудга келтириш фойдали бўлур эди.

«Совет Туркманистони» газетасининг редактори **М. Бадаев** сўзга чиқади. У, айтадики Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан учрашуви матбуотнинг ҳамма ходимларини илҳомлантирмоқда, улар зиммасига партиянинг бадиий ижод соҳасидаги қарорларини амалга ошириш учун курашда муносиб ўрин эгаллаш вазифасини юкламоқда. Афсуски, биз кўпинча идеология фронтининг ана шу участкасидан ўзимизни четга оламиз ва очиғини айтганда — адабиёт ва санъатнинг ривожланишини яхши кузатиб турмаймиз. Масалан, Ашхобод киностудияси хом-хатала асарлар учун жуда катта маблағлар сарфлаётганлигига бизнинг газетамиз ҳам айбдидир.

Матбуот соғлом бўлмаган, зарарли тенденцияларнинг ёйилишини актив равишда тўхтатиш, бу тенденцияларни йўқотиши лозим. Шу нарса сир эмаски, республикаларимиз аҳолисининг айрим қисми орасида ўтмиш сарқитларига дуч келмоқдамиз. Биз бундай сарқитлар билан курашда муросасиз бўлишимиз лозим.

Шонли ўзбек механизатори Турсуной Охунованинг ташаббусини ёйиш учун бизнинг газетамиз кўп иш қилди. Минглаб қизлар ундан ўрнак олиб, пахта териш машинасини бошқаришни ўргандилар. Бу ватанпарварлик ҳаракати давомида қобилиятли кўпгина хотин-қизларга колхоз ва совхозлардаги раҳбарлик лавозимларига йўл очилди. Колхозларда бригада бошлиғи, колхоз правлениеси раислари бўлиб ишлаётган хотин-қизлар кўпайди.

Идеология фронтининг ходимлари, деди Сурхондарё область партия комитетининг секретари **В. Н. Қодиров,** турмуш олдимизга қўяётган масалаларнинг ҳаммасига КПСС XXII съездининг тарихий қарорларидан, партия Программасидан жавоб топмоқдалар. Коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда, янги кишини тарбиялашда идеология ишининг мақсадлари ва вазифалари, роли ҳозирги вақтда ҳар қачонгидан кўра равшанроқ кўриниб турибди.

Меҳнаткашлар орасида идеология ишини ривожлантириш, идеология фронтида жанговар иш олиб бораётган ходимлар тўғрисида тинмай қилинаётган ғамхўрлик учун ҳар биримиз Коммунистик партиядан, унинг ленинчи Марказий Комитетидан астойдил миннатдормиз Марказий Комитет идеология масалаларига ўзининг эътиборини бир дақиқа ҳам сусайтирмаётганлигини кўриб турибмиз. Партия ва давлат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан яқинда бўлиб ўтган учрашуви бунинг ёрқин далилидир.

Тошкентда ўтказилаётган кенгаш асосий иқтисодий вазифани — коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш вазифасини муваффақиятли ҳал қилмоқ учун Ўрта Осиё республикаларида идеология фронтида ишлаётган кучларни тағин ҳам кўпроқ бирлаштиришга ёрдам беради.

Турмушнинг ўзи бизга шуни яққол кўрсатиб турибдики, идеология иши ишлаб чиқаришга жуда яқинлаштирилган тақдирдагина, бу иш самарали натижалар беради. Сурхондарё областининг жанубий зонасида Занг канали бор. Бу канални кенгайтириш пахта етиштиришни анча кўпайтиришга ёрдам беради. Канални реконструкция қилиш ишига учта ишлаб чиқариш бошқармасининг меҳнаткашларини тортишга қарор қилинди. Бу ишни канални кенгайтиришнинг аҳамиятини кенг тушунтиришдан бошладик. Ҳамма пропагандистлар, бутун қишлоқ интеллигенцияси одамлар орасида тушунтириш олиб боришга киришди. Ўтказилган жонли суҳбатлар вақтида улар канални кенгайтириш қандай натижалар бериши тўғрисидаги асосий маълумотларни айтиб бердилар, пахтачиликни юксалтирмоқ учун бу ишнинг аҳамиятини пухта тушунтирдилар. Область меҳнаткашлари шунинг учун ҳам бу ишга қизғин киришдилар ва натижада бу қурилишга бир неча кун ичида минглаб киши ишга келди.

Каналда идеология штаби тузилди. Бу штаб ўз ишини жанговар тарзда олиб борди. Канал трассасида бир неча кўчма кино, кутубхоналар, бадиий ҳаваскорлик бригадалари ишлади. Социалистик мусобақа натижалари кенг равишда эълон қилиниб турди. Қайси район, қайси хўжалик олдинда бораётганлигини, механизаторлардан кимлар ҳаммадан кўра яхшироқ меҳнат қилаётганлигини ҳар кун кечқурун ҳамма билиб турди.

Идеология ходимларининг ҳаммаси ҳамиша колхозчилар билан бирга бўлиб, улар билан ёнма-ён ишладилар. Натижада канални кенгайтириш ишлари икки ҳафта ичида тамомланди.

Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **Н. З. Зарипова**га сўз берилади. Коммунизм тўғрисида ўйлаб, коммунизм учун курашаётганимизда, деди у, — биз меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни бутун идеология ишининг марказий вазифаси қилиб қўймоқдамиз. Тожикистон Компартиясининг Марказий Комитети партия XXII съездининг қарорларига, КПСС Программасига, шунингдек КПСС Марказий Комитетининг қарорларига амал қилиб, идеология ишининг ҳамма участкаларига раҳбарликни яхшилашни таъминлайдиган конкрет тадбирларни ишлаб чиқди ва амалга оширмоқда.

Янги кишини тарбиялаш партия пропагандасининг асосий мазмуни, маданият, техника, қишлоқ хўжалик билимлари университетлари, коммунистик меҳнат мактаблари фаолияти, тематик кечалар, ишлаб чиқариш илғорлари ва республиканинг донгдор кишилари билан меҳнаткашларнинг учрашувларини ўтказиш ишнинг асосий мазмуни бўлиб қолди.

Совет мактаби меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш системасида ғоят катта ўрин олиб турибди. Билимларнинг асослари совет мактабида болаларнинг онгидан мустаҳкам жой олади, сўнгра эса, чуқурлаштирилади ва кенгайтирилади, янги кишининг дунёқараши совет мактабида вужудга келади. Мактабни таълимни турмуш билан бирлаштириш асосида қайта қуришнинг тўғрилигини, ҳаётий муҳим иш бўлганлигини турмуш исботлаб берди. Лекин республикамизда халқ маорифи ишида ҳали ҳам кўпгина камчиликлар бор. КПСС Марказий Комитети бизга бу камчиликларни тўғри кўрсатиб берди. Мактабларда ўқитилаётган қизлар ўтган йилдагига нисбатан кўпайганлигига қарамай, қизларни ўқишдан олиб қолиш фактлари ҳали ҳам давом этмоқда. Ишлаб чиқариш таълимини ташкил этишда кўпгина нуқсонлар бор.

Тожикистонда илмий интеллигенция отрядлари ўсиб етишди. Ҳозирги вақтда илмий-тадқиқот институтларида, муассасаларда ва олий ўқув юртларида икки мингдан кўпроқ илмий ходим ишлаб турибди. Шундай бўлса ҳам, кўпгина тадқиқот муассасаларининг фаолияти партия XXII съездининг фан олдига қўйган талабларига ҳали жавоб берарли даражада эмас.

Социалистик мусобақа ва айниқса унинг олий формаси бўлган коммунистик меҳнат ҳаракати одамларни коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш учун курашга сафарбар қилиш ва тарбиялашнинг ажойиб воситасидир. Бу ҳаракат тобора кенгаймоқда ва авж олмоқда.

Ўрта Осиё республикалари идеология ходимлари кенгашининг мажлислар залида.

А. Палехов фотоси.

Республикада ўзларининг иш тажрибалари билан ҳамма меҳнаткашларга ибрат бўла оладиган ажойиб ишлаб чиқариш коллективлари кўп. Лекин илғорлар тажрибасини пропаганда қилиш бизнинг тарбиявий ишимизда энг қолоқ участкалардан бири бўлиб қолмоқда. Шундай ҳоллар ҳам бўлиб турадики, биз фақат қуруқ рақамларни, қуруқ статистикани кўрамиз, умумий чақириқларни эшитамиз-у, лекин жонли кишиларни, уларнинг қаҳрамонона шижоатларини пайқамай қоламиз.

Янги киши ўтмиш сарқитларига қарши курашда вояга етади. Диний хурофотлар мана шундай хатарли сарқитларнинг биридир. Демак, атеистик пропагандани жанговарлик билан олиб бориш керак. Бундай пропаганда диндорларни ўз теварак-атрофларидаги ишларга янгича назар билан қарашга ва руҳонийларнинг реакцион таъсиридан қутулишига ёрдам беради. Биз бу вазифани ҳал қилишда лекциялар ва докладлар билан бир қаторда кинодан ҳам фойдаланмоқдамиз. Республикамизда «Ўтмишнинг соялари» деган фильм ишлаб чиқарилди. Бу фильмда руҳонийларнинг қаллоблиги ва бошқа ҳийла-найранглари фош қилинади. Атеистлар клублари катта иш олиб бормоқда. Лекин динга қарши пропаганда кўпинча бир қолипда, бир ёқлама олиб борилмоқда, илм ва фанга зид реакцион таълимот бўлган диннинг зарарларини очиб ташламаётир.

Бой-феодаллик сарқитларини йўқотиш йўлида олиб бораётган ишимиздаги жиддий камчиликларни кўрсатувчи фактлардан кўз юмиб бўлмайди. Тожикистон Компартияси Марказий Комитети бу сарқитларга қарши курашни кучайтиришга қаратилган кескин чоралар кўрди.

Ижодий интеллигенциянинг яқинда бўлиб ўтган республика кенгашида тожик адабиёти ва санъатидаги ишларнинг аҳволи ҳақида гапирилди. Кейинги йилларда Тожикистонда бир қанча яхши асарлар яратилди. Лекин адабиёт ва санъат арбобларининг ҳаммаси ҳам ўз ижодига етарли равишда талабчанлик билан қарамаётганлиги кенгашда ҳаққоний равишда кўрсатиб ўтилди. Бу камчиликларнинг сабаби шундаки, биз ижодий ташкилотларимиз билан кам шуғулланмоқдамиз, уларнинг турмушдаги асосий ҳодисаларни пайқаб олишларига ёрдам бермаётирмиз.

Республикаларимизда идеология ишини олиб боришда анчагина тажриба тўпланган, лекин бу тажриба марказий газеталар ва журналларда етарли равишда тўлиқ акс эттирилмаётир. Шу сабабли, республикаларимизнинг партия ташкилотларининг идеология ишидаги тажрибаларини кенг ёритмоқ учун Ўрта Осиё миқёсида махсус журнал ташкил этиш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Идеология ишини уюштириш ва ташкил этишдаги энг яхши намуналарни ўрганиш мақсадида идеология фронти ходимларининг делегацияларини айирбошлаб туриш ҳам яхши натижалар беради, деб ўйлаймиз.

Андижон шаҳрининг «Артель» маҳалласидаги хотин-қизлар кенгашининг раиси **Ф. Қосимова** фахрланиб айтдики, совет хотин-қизлари коммунистик қурилиш ишига эркаклар билан бирга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Бу эса, Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг, Советлар мамлакатидаги шонли меҳнаткаш хотин-қизларга оталарча ғамхўрлик қилаётганлигининг очиқ кўриниб турган натижасидир. Маҳалла комиссияларининг хотин-қизлар кенгашлари хотин-қизларни актив меҳнат ва жамоат фаолиятига тортишда кўп иш қилишлари лозим.

«Артель» маҳалласининг хотин-қизлар кенгаши одамлар онги ва турмушидаги ўтмиш сарқитларини, хотин-қизларга нисбатан бой-феодалларча муносабатда бўлишни, ҳар хил диний урф-одатларни йўқотиш соҳасида катта иш олиб бормоқда.

Маҳаллада лекция пропагандаси қизиқарли қилиб ўтказилмоқда. Ҳар 15 уйга бир агитатор бириктириб қўйилган, маҳаллада хотин-қизлар учун университет очилди ва ишлаб турибди. Ҳар бир лекциядан кейин кинофильм кўрсатилади, интернат-мактабда тарбияланувчиларнинг кучи билан концертлар қўйиб берилади.

Хотин-қизлар кенгаши маиший масалалар билан шуғулланишни ўзининг бурчи деб ҳисоблайди. Биз энг яхши оилаларни ўрнак қилиб кўрсатмоқдамиз, совет ахлоқининг, социалистик жамиятнинг нормалари бузилганлиги маълум бўлган тақдирда, бу ишга жамоатчилик актив аралашмоқда. Шундай ишлар олиб борилиши натижасида оилаларда тотувлик ва яхши муносабатлар вужудга келмоқда.

Қирғизистон Фанлар академиясининг президенти **К. К. Каракаев** ўз нутқида бундай деди: Партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан бўлган машҳур учрашувидан кейин орадан икки ҳафта ўтгач, биз бу кенгашимизни ўтказмоқдамиз. Меҳнаткашларни юксак ғоявийлик руҳида тарбиялаш зарурлиги шу учрашувда зўр куч билан уқтириб ўтилди.

КПСС Марказий Комитети идеология масалаларига донишмандлик билан қараш, партия ғоявий қуролининг ҳамма турларини такомиллаштириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш намуналарини кўрсатмоқда. Ҳозир асосий вазифа шуки, оммага таъсир ўтказиш воситаларининг ҳаммасини янада самарали қилиш, шу жумладан ижтимоий фанларнинг ҳам ролини янада ошириш керак.

Партиянинг XX, XXI ва XXII тарихий съездларидан кейин шахсга сиғиниш оқибатларини тугатиш, совет демократиясини янада ривожлантириш соҳасида олиб борилган ишлар ижтимоий фанларни муваффақиятли ривожлантиришга кенг йўл очиб берди. Қирғизистон олимлари бир қанча муҳим тадқиқотларни амалга оширдилар, бирмунча қимматли тавсияларни ишлаб чиқаришга жорий қилиш учун топширдилар. Бироқ, республикада экономика соҳасида ўтказилаётган тадқиқот ишлари ҳозирги замон талабларига жавоб берарлик даражада эмас. Ваҳоланки, республика олдида катта халқ хўжалик вазифалари турибди, чуқур иқтисодий тадқиқотлар ўтказмай туриб, бу вазифаларни ҳал қилиб бўлмайди. Жуда қисқа вақт ичида биз фанни ривожлантиришдаги камчиликларни тугатишимиз, уни коммунистик қурилиш вазифалари даражасига кўтаришимиз лозим.

Ўрта Осиё республикаларининг экономикасини янада ривожлантиришдаги жуда катта имкониятларни ўртоқ Н. С. Хрушчев КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумида яққол кўрсатиб берди. Шу имкониятлардан тезроқ фойдаланишнинг энг рационал йўлларини белгилаб бериш олимларнинг фахрли бурчидир. Жумладан, Ўрта Осиё иқтисодий районининг ва иттифоқчи республикалардан ҳар қайсисининг ишлаб чиқарувчи кучларини комплекс ривожлантириш ва жойлаштиришнинг илмий асосларини ишлаб чиқишни кучайтириш зарур. Бундай тадқиқотлар Ўрта Осиё республикалардаги ҳамма Фанлар академияларининг ҳамда тармоқ институтларининг иштироки билан олиб борилиши, ташкил этилиши ва пухта координация қилиниши лозим.

Тожикистондаги энг катта қурилиш бўлган Норак гидроэлектростанцияси қурилишида пропаганда ишларини ташкил этиш тажрибаларини проходкачилар бригадаси бошлиғининг ёрдамчиси, пропагандист **А. А. Амосов** гапириб берди. Қурилиш партия ташкилоти марксизм-ленинизм идеяларини, партия программасини чуқур тушунтиришга, қурувчиларни меҳнатга муҳаббат ва ҳурмат руҳида тарбиялашга катта эътибор бермоқда.

Норак қурилиши бошланганида бу ерга ихтисоси бўлмаган жуда кўп кишилар келди. Пропагандистлар ва агитаторлар улар орасида катта тушунтириш ишлари олиб бордилар, уларнинг қурилишнинг улуғлигини яққол тушуниб олишларига ёрдам бердилар, уларда зўр ғайрат билан ишлаш, касб ва маҳоратни тез эгаллаб олиш иштиёқини туғдирдилар. Ҳар бир пропагандист ўзи юксак ихтисосга эга бўлганлиги сабабли ёш бинокор кадрларни шахсан ўзи тайёрлади. Одамлар ихтисос ўрганиб олдилар, айни вақтда уларда меҳнатга, турмушга тўғри қараш вужудга келди. Шунинг учун ҳам ҳозир пропагандистларнинг кўплари қурилишда ўсиб етишган новаторларнинг меҳнатдаги муваффақиятларида биз олиб борган ишларнинг ҳам муайян ҳиссаси бор, деб фахрланиб айта оладилар.

Пропагандистлар бинокорларнинг талабларини ва эҳтиёжларини яхши билишни, шу эҳтиёжларни яхшироқ қондиришга актив равишда эришишни ўзларининг бевосита бурчлари деб ҳисоблайдилар. Ўртоқ Амосов шу тўғрида гапириш билан бирга, шуни ҳам кўрсатиб ўтдики, қурилиш раҳбарлари ишчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш масалаларини секинлик билан ҳал қилмоқдалар. Норакда маданият саройи, стадион қуришни жадаллаштириш керак. Қурилишда маданият саройи ва стадионнинг йўқлиги ёшлар орасида тарбиявий иш олиб боришда қийинчилик туғдирмоқда.

Ҳозир Норак партия ташкилоти пропагандист кадрлар тайёрламоқ учун кўп иш қилмоқда. Қурилишда марксизм-ленинизм кечки университети, партия активлари мактаби, маданият университети ва ота-оналар университети ташкил этилди. Ёш бинокорларга умумий билим бериш мақсадида уларни ўқитиш авж олдирилмоқда.

Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **А. Тўқумбоев**га сўз берилади. Ўрта Осиё республикалари идеология ходимларининг кенгаши, деди у, коммунистик қурилишнинг муҳим масалаларини муҳокама қилмоқда. Кенгаш шу республикалардаги бутун идеология ишининг савиясини оширишда катта роль ўйнайди. Идеология фронтининг ходимлари ўртоқ Л. Ф. Ильичевнинг докладидан кўпгина қимматли нарсаларни ўрганиб олдилар.

КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумидан кейин халқ хўжалигига партия раҳбарлиги қайта қурилганлиги омма орасида олиб борилаётган ташкилотчилик иши билан сиёсий ишда бирлик вужудга келтиришда самарали натижалар берди. Тўғри, хўжалик ишини идеология ишига амалда қарама-қарши қилиб қўяётган, майда-чуйда ишларга васийлик қилиш йўлига ва ҳатто хўжалик органларининг ишларини ҳам ўз зиммаларига олиш йўлига тушиб олаётган партия комитетлари ҳали ҳам бор. Лекин бундай қилиш КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленуми қарорларининг моҳиятига зид бўлиб тушади. Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети бу камчиликни ўз вақтида тўғрилади. Партия органларини қайта қуришнинг моҳиятини тўғри тушуниб олган ва меҳнаткашларни коммунистик қурилиш вазифаларини бажаришга сафарбар қилиш соҳасида ижодий равишда катта сиёсий иш олиб бораётган партия ташкилотлари ўрнак қилиб кўрсатилмоқда.

(Давоми учинчи бетда).

ИДЕОЛОГИЯ ИШИ—КОММУНИСТИК ҚУРИЛИШНИНГ ЖАНГОВАР ФРОНТИ

(Боши биринчи ва иккинчи бетларда)

Қирғизистоннинг қишлоқ меҳнаткашлари Кубань ғаллакорлари ва Ўзбекистон пахтакорларининг ташаббусини қизғин қувватлаб, ўз зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар олдилар. Саноат корхоналарининг коллективлари ҳам етти йиллик бешинчи йилининг топшириқларини муддатидан олдин бажариш учун курашмоқдалар. Республикамиз Қирғизистоннинг Россия составига ўз ихтиёри билан қўшилганлигининг 100 йиллигини нишонлашга тайёрланмоқда.

Республикамизда коммунистик меҳнат ҳаракати қатнашчиларининг сони кейинги икки йил ичида беш баравар кўпайди. Бу ҳаракат ажойиб натижалар бермоқда. Бироқ, кўп коллективларда коммунистик меҳнат учун мусобақа расмиятчилик тусида ўтмоқда, мусобақа давомида вужудга келган яхши ва илғор тажрибаларнинг ҳаммасини умумлаштиришга ҳаракат қилинмаётир. Ўртоқ Ильичев ўз докладида тўғри айтиб ўтганидек, коммунистик меҳнат учун курашда партия ташкилотларининг ролини ошириш, хўжаликни юксалтирмоқ ва янги кишини тарбияламоқ учун жуда катта имкониятларнинг ҳаммасидан тўла фойдаланиш зарур.

Қирғизистон партия ташкилоти идеология ишининг ҳамма воситаларидан мумкин қадар яхшироқ фойдаланишга, пропаганда ва агитация ишидаги юзакичиликни, дабдабабозликни, турмушдан ажралиб қолишни, қироатхонликни қатъиян тугатишга интилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Ўрта Осиё бюросини, Ўрта Осиё иқтисодий районининг халқ хўжалиги кенгашини ва Ўрта Осиёнинг бошқа органларини тузиш тўғрисида партия ва ҳукуматнинг қарорларини Қирғизистон меҳнаткашлари қизғин маъқулладилар. Ҳамма бу тадбирларни Ўрта Осиё республикаларининг ишлаб чиқарувчи кучларини жадал ривожлантириш тўғрисида, мамлакатимизда коммунизмнинг тантанаси учун бутун куч-ғайратни тағин ҳам тўлиқ сафарбар қилиш ва бирлаштириш тўғрисида партия томонидан қилинаётган чинакам оталарча ғамхўрликнинг янги тимсоли деб ҳисобламоқда. КПСС Марказий Комитетининг Ўрта Осиё бюроси тузилганлиги бутун идеология ишимизни тубдан яхшиламоқ учун, меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялашни кучайтирмоқ ва халқлар дўстлигини янада мустаҳкамламоқ учун қулай шарт-шароит вужудга келтиради.

Идеология ходимлари, дейди нотиқ, пролетар интернационализми идеяларини пропаганда қилишни кучайтиришлари, бу ишда ишлаб чиқариш соҳасидан олинган конкрет мисоллардан фойдаланишлари зарур. Ўрта Осиёда ўнлаб миллатларнинг вакиллари аҳил ва иноқ бўлиб меҳнат қилаётган қурилишлар, корхоналар, колхозлар ва совхозлар кўп-ку, ахир! Ўрта Осиё иқтисодий райони тузилганлигининг тарихий аҳамиятини кенг тушунтириб бериш керак.

Ўртоқ Раҳимбобоеванинг ва бошқа баъзи ўртоқларнинг нутқларида Ўрта Осиё республикаларидаги илмий муассасаларнинг бир-бирларидан бирмунча ажралиб ишлаётганликлари, олимлар ўзларининг куч ва ғайратларини кескин равишда бирлаштиришлари лозимлиги мутлақо тўғри кўрсатиб ўтилди. Масалан, Ўрта Осиё республикалари коммунистик партияларининг тарихи очеркини яратишга киришиш пайти келди. Илмий кадрларни кенг равишда айирбошлаш, ҳар қайси республикадаги фан муваффақиятларини ва илғор тажрибаларни пропаганда қилиш керак. Маданий муваффақиятларни ҳам айирбошлашни кенг миқёсда амалга ошириш керак. Жумладан, қардош республикалар бир-бирларига маданият ва санъат арбоблари делегацияларини тез-тез юбориб туришлари лозим.

Туркистон Ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони армия генерали **И. И. Федюнинский** минбарга чиқади. У, Туркистон ҳарбий округининг жангчилари номидан кенгаш қатнашчиларига—Ўрта Осиё республикаларидаги идеология фронтининг солдатларига жанговар солдатлик саломини топширади, Туркистон Ҳарбий округи қўшинларининг шахсий составини тарбиялаш ишида кўрсатаётган амалий ёрдамлари учун уларга чуқур миннатдорчилик ва ташаккур изҳор қилади.

Совет ҳарбий фани марксизм-ленинизмнинг шу қоидасига асосланадики, дейди нотиқ, жуда кўп ва мураккаб ҳарбий техниканинг вужудга келганлиги ҳарбий ишда одамнинг роли ва аҳамиятини тағин ҳам юқори кўтаради. Коммунистик партия қўшинлар ичида олиб борилаётган идеология ишига юксак талаблар қўймоқда. Партиямиз жангчиларни ғоявий тарбиялаш ишини яхши ташкил этишни Совет Қуролли Кучларининг қудратини, доимий жанговар тайёргарлигини янада оширишнинг энг муҳим воситаси деб ҳисоблайди.

Ҳарбий қисмлар билан Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистондаги маҳаллий партия, совет, комсомол ва жамоат ташкилотлари ўртасида мустаҳкам алоқалар боғланганлигини биз мамнуният билан қайд қиламиз. Юзлаб ҳарбий хизматчилар иттифоқчи республикаларнинг Олий Советларига ва меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий Советларига, маҳаллий раҳбар партия органларига сайланганлиги мана шу алоқаларнинг ёрқин ифодасидир.

Республикалардаги раҳбар партия, совет ва хўжалик ходимлари совет жангчиларини тарбиялаш соҳасида олиб борилаётган идеология ишида актив қатнашмоқдалар. Партия XXII съездининг, КПСС Марказий Комитети март ва ноябрь Пленумларининг делегатлари ва қатнашчиларидан кўплари ҳарбий округимизнинг қисмлари ва бўлинмаларига бориб докладлар қилдилар. Жангчиларнинг ишлаб чиқариш новаторлари, илмий ходимлар, адабиёт ва санъат арбоблари билан алоқалари мустаҳкамланмоқда ва кенгаймоқда. Олимлар, ёзувчилар, композиторлар, рассомлар, журналистлар, кино ва телевидение ходимлари ҳарбий қисмларга тез-тез келиб суҳбатлар ўтказадиган бўлиб қолдилар.

Жангчиларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялашда бизга матбуот катта ёрдам кўрсатмоқда. Республика газеталарининг коллективлари округ «Фрунзевец» газетасининг коллективи билан бирга газеталарнинг махсус сонларини жангчиларнинг турмуши ва жанговар ўқишига бағишладилар. Округ «Фрунзевец» газетаси ҳам республика газеталари билан биргаликда ўзининг махсус сонларини Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон меҳнаткашларининг коммунистик қурилишдаги қаҳрамонона меҳнати ва муваффақиятларига бағишлаб чиқарди.

Нотиқ ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашга, мудофаа ва физкультура — оммавий ишларни кучайтириш зарурлигига эътиборни жалб қилди. Адабиёт ва санъат ходимлари ҳарбий тематикага кўпроқ қизиқишлари, Қуролли Кучларимиз жангчиларининг қаҳрамонона жиоатларини, уларнинг тинч вақтдаги шавкатли меҳнатини, жанговар ўқишини, ҳарбий бурчни шарафли иш деб билиб, астойдил адо этаётганликларини яққол кўрсатиб берадиган, ёшларни армияга меҳр ва муҳаббатли қилиб тарбиялайдиган Ватан манфаатларини ҳимоя қилишда ўз зиммаларидаги юксак бурчни чуқур англайдиган қилиб тарбиялайдиган асарлар яратишлари лозим.

Коммунистик партия ва унинг атоқли ленинчи Н. С. Хрушчев бошчилигидаги Марказий Комитети теварагида маҳкам жипслашган Туркистон Ҳарбий округининг жангчилари, дейди нотиқ, — ўзларининг жанговар маҳоратларини зўр бериб такомиллаштирмоқдалар, ўзларининг хушёрликларини ва жанговар тайёргарликларини тинмай оширмоқдалар. Улар Ватанимизнинг жанубий чегараларини бундан буён ҳам қаттиқ туриб муҳофаза қиладилар.

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Қ. Муртазоевга** сўз берилади. КПСС XXII съездининг қарорлари, партиямизнинг янги Программаси, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг идеология масалаларига бағишланган ажойиб нутқлари, партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан самимий учрашувида айтилган гаплар, дейди нотиқ, ҳозирги вазиятни, турмушнинг талабларини ҳамда коммунизм қуриш авж олдирилган даврда партия ва совет халқи ҳал қилаётган жуда катта вазифаларни тўла равишда тушунтириб берди.

Тошкент — катта маъмурий, саноат ва маданий марказдир. Шаҳар партия ташкилоти хўжалик ва сиёсий вазифаларни муваффақиятли ҳал қилишга ўзининг куч-ва ғайратини сарфламоқда. Меҳнаткашларни меҳнатга муҳаббат руҳида тарбиялаш ва ишлаб чиқаришдаги илғор тажрибаларни пропаганда қилиш, социалистик мусобақани, коммунистик меҳнат ҳаракатини ривожлантириш партия пропагандасини турмуш билан чуқур боғлаш, пропаганданинг таъсирчанлигини ошириш ишлари шаҳар партия ташкилотининг диққат марказида турибди.

Меҳнат унумдорлигини ошириш, резервлардан яхшироқ фойдаланиш учун кураш катта аҳамиятга эга. Кабель заводининг ишчи ва инженер-техник ходимлари коллективи телеграф, блокировка кабелларини полиэтилен билан изоляция қилинган ҳолда ишлаб чиқарадиган автомат линия вужудга келтирди ва уни ишлаб чиқаришга жорий қилди. Экскаватор заводининг инженер-техник ходимлари экскаватор ишлаб чиқаришда меҳнат унумдорлигини ошириш ва меҳнат сарфларини камайтириш соҳасида қимматли ташаббус бошлаб бердилар. Ҳар бир инженер ва техник экскаватор ишлаб чиқаришга сарф бўладиган меҳнатни йил давомида 30 минут камайтириш мажбуриятини олди. Бу коллективлар бундай муваффақиятларга қандай эришмоқдалар? Улар ташкилотчилик ва ғоявий-тарбия ишларини моҳирлик билан қўшиб олиб бормоқдалар. Улар коммунистик жамият кишисининг маънавий сифатларини, коммунистик дунёқарашини такомиллаштириш масалаларини меҳнат унумдорлигини ошириш, техникани тараққий эттириш учун кураш билан биргаликда ва узвий равишда боғлаб ҳал қилмоқдалар.

Бироқ, дейди нотиқ, илғорлар тажрибасини ўрганиш ва оммалаштириш соҳасида камчиликларимиз ҳали кўп. Айрим корхоналар белгиланган топшириқларни бажармаётганлигига асосий сабаб шуки, бу корхоналарда ташкилотчилик ва сиёсий иш сусайиб кетган, одамлар билан ишлаш сусайиб кетган. Моддий техника таъминотини планлаштиришдаги нуқсонлар ҳам ишга таъсир қилмоқда, бу нуқсонлар корхоналарни ўз истиқболларини равшан кўриб туриш имкониятидан маҳрум қилмоқда, бу эса омма орасида олиб борилаётган сиёсий ишнинг таъсирчан ва самарали бўлишини сусайтириб юбормоқда.

Қ. Муртазоев идеология ишидаги камчиликлар тўғрисида, жон куйдириб ишламаслик ва парвосизликнинг таъсири тўғрисида гапириб ўтдики, партия ташкилотлари эскиликка, ўтмиш сарқитларига қарши кескин курашга ҳар бир коммунистни ҳали ҳам тўла сафарбар қилганлари йўқ. Халққа хизмат қилиш Ленин партиясининг энг юксак мақсадидир. Партиянинг бутун мақсади, партия олиб бораётган жуда катта ташкилотчилик ва сиёсий ишларнинг ҳаммаси Совет мамлакатининг йилдан-йилга бойиб, мустаҳкамланишини таъминлашга, совет кишиларининг турмуши тағин ҳам бахтли ва ёлчитилган турмуш бўлишини таъминлашга қаратилмоқда. Лекин биз ўзимизнинг идеология ишимизда жонли турмушнинг ёрқин фактларидан ҳамиша ҳам етарли равишда равшан, чинакам большевикча эҳтирос билан, чинакам партиявий қатъият билан фойдаланаётирмизми? Хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларидаги буюк муваффақиятларимиз тўғрисида биз ҳамма вақт ишонарли, тушунарли қилиб, ҳар бир кишининг онгига ва қалбига етиб борадиган қилиб гапириб бераяпмизми? Партия сўзи — қалб сўзидир. Бу сўз одамларнинг фикрини, ҳис ва туйғуларини қўзғатиши, қалбга ўт соладиган сўз бўлиши, меҳнатда жасоратлар қилишга руҳлантириши лозим. Надежда Григорьевна Заглада, Иван Леонов, Валентина Гаганова, Турсуной Охунова сингари жамият иши учун жон куйдирадиган, тинибтинчимайдиган, серғайрат кишилар пропагандистлар ва агитаторлар орасида кўпроқ бўлиши керак.

Совет кишилари, шу жумладан шаҳримизнинг меҳнаткашлари ўзларининг фидокорона меҳнатлари билан нурафшон келажагимизни яқинлаштирмоқдалар, Совет Конституциясида мустаҳкамланиб ёзилган ҳуқуқларнинг қадри-қимматини яхши биладилар, шу билан бирга жамият олдидаги, халқ, давлат олдидаги ўз бурчларини ҳам унутмайдилар. Лекин биз шундай кишиларни ҳам учратмоқдамизки, улар ўз ҳуқуқларини яхши биладилару, аммо ўз зиммаларидаги мажбуриятларни унутиб қўядилар, жамиятдан кўпроқ юлиб олишга, лекин жамиятга камроқ маҳсулот беришга ҳаракат қиладилар. Бундай кайфиятлар ва ҳаракатларга қарши жуда кескин кураш олиб бориш керак.

КПСС Марказий Комитетининг ташаббуси билан чақирилган бу кенгаш партия ташкилотларининг идеология ишини яхшилашда, ҳеч шубҳасиз, катта роль ўйнайди, коммунистик қурилишнинг суръатларини жадаллаштиришга, меҳнаткашларнинг ижодий ғайратини тағин ҳам активроқ сафарбар қилишимизга ёрдам беради.

Красноводскдаги нефть маҳсулотларини қайта ишлаш заводи партия ташкилоти секретарининг ўринбосари **Б. С. Назаренко** сўзга чиқиб айтдики, бу корхонанинг коммунистлари тарбиявий ишнинг турли формалари ва методларидан фойдаланишга интилмоқдалар. Социалистик мусобақа натижаларини якунлаш учун йиғилишлар ўтказилмоқда. Агар бирор ишчи меҳнат интизомини бузган бўлса, у ўзи билан бирга ишлашаётган ўртоқлари олдида жавоб беради. Оилавий кечалар ташкил қилиниб, болаларни тарбиялаш масалалари муҳокама қилинмоқда. Корхона коллективи турмушининг актуал масалалари деворий газеталарнинг материалларида ёритилиб туради, бу ҳақда радио эшиттиришларида гапирилади.

Завод партия ташкилоти коммунистик меҳнат бригадаси деган номни олиш учун курашаётган бригадаларда тарбиявий иш олиб боришга алоҳида эътибор бермоқда. Пропагандистлар ва агитаторлар новаторлик ташаббусларини бошлаб бермоқдалар, ишчиларнинг ўз савияларини оширишларига ва кенгайтиришларига ёрдамлашмоқдалар.

Айрим партия ходимлари, дейди нотиқ, ишлаб чиқаришнинг фақат етакчи участкаларигагина эътибор берадилар. Бундай қилиш нотўғри. Тарбиявий ишга бутун коллективни тортиш, ҳар бир ишчи билан, шу жумладан ёрдамчи участкаларда ишлаб турган ишчилар билан ҳам тарбиявий иш олиб бориш керак. Бу ишни анализ қилиш шуни кўрсатадики, кўпинча пропагандистлар ва агитаторларнинг эътиборидан четда қолаётган ёрдамчи участкаларнинг ўзида жамоатчилик ишида актив қатнашмаётган, меҳнат интизомини бузишга йўл қўяётган ишчилар оз эмас. Ишчилар орасида меҳнат тарбиясининг яхши ташкил қилиниши мастерларга, бригада ва участкаларнинг бошлиқларига кўп жиҳатдан боғлиқдир, шу сабабли уларга ҳамиша эътибор бериш зарур.

КПСС нинг XXII съезди, деди Бухоро халқ филармониясининг бадиий раҳбари **Г. И. Казаков**, — биз, маданият ходимларининг олдига жуда катта ва шу билан бирга конкрет вазифалар қўйди. Совет санъати ва шу қаторда музика янги кишини эстетик тарбиялашнинг қудратли воситасидир. Шунинг учун ҳам менда ва музикашунос лектор Р. Л. Казимирскаяда Бухорода жамоатчилик асосида ишлайдиган халқ филармонияси тузиш фикри туғилди. Биз область партия комитетига бориб, шу фикримизни айтдик. Партия комитети бу ишда бизга ёрдам берди. Ўтган йил март ойида биз биринчи мавсумни «Рус музика маданиятининг жаҳоншумул аҳамияти тўғрисида» деган лекция—концерт билан бошладик. Сўнгра классик композиторларнинг ижоди тўғрисида, энг яхши совет композиторлари тўғрисида гапириб бердик. Пировардида якунловчи конференция ўтказилди. Бу конференцияда тингловчилар учун катта концерт қўйиб берилди.

Биз Бухоро халқ филармониясида бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг раҳбарларига ёрдам учун консультация ташкил қилдик, Когон шаҳрида ўз филиалимизни очдик. Бу филиал «Владимир Ильич Ленин ва музика» деган темадаги лекция-концерт билан очилди.

Ўтган йил Бухоро халқ филармониясининг ишида бир юз элликдан кўпроқ киши қатнашди. Ҳозирги вақтда Бухоро халқ филармонияси пиллакашлик фабрикаси, пахта заводи, педагогика институти, пионерлар саройи, ўқитувчилар уйи, музика билим юрти коллективларини ва бошқа бадиий ҳаваскорлик коллективларини бирлаштириб турибди. Радиофилармония ҳам ўз ишини бошлади. Бу йилги мавсумда биз ҳаммаси бўлиб ўн икки мингдан кўпроқ томошабинга хизмат кўрсатмоқчимиз. Бухородаги композиторлар ва шоирларнинг ижодий ҳисоботларини ўтказишни планлаштириб қўйдик. Филармония тез орада маданият халқ университетини очади.

Партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан Кремлдаги учрашуви, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқи бизларни янги ижодий муваффақиятларга руҳлантирмоқда. Филармония коллективи санъатни халқ орасида тағин ҳам чуқурроқ пропаганда этишга қарор қилди. Биз яна иккита филиал очмоқчимиз, уларнинг бирини Ғиждувон ишлаб чиқариш бошқармасида ва иккинчисини Газлида очишни мўлжаллаб турибмиз. Шунингдек Бухородаги маданият ходимларининг кучи билан область ўзбек драма театри ҳузурида йўлдош театр тузмоқчимиз.

Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **М. Н. Ғафуровга** сўз берилади. Мен, шу нарсани яна бир марта уқтириб ўтмоқчиманки, дейди у, халқимизни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялаш тўғрисида партиямиз катта ғамхўрлик қилаётганлигини бугун биз яна ҳис қилиб турибмиз. Биз бунга хурсандмиз ва партиямиздан чексиз миннатдормиз. Идеология иши соҳасида коммунистик қурилиш манфаатлари билан чамбарчас боғланган, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш, коммунистик ижтимоий муносабатларни шакллантириш ва янги кишини тарбиялаш билан маҳкам боғланган бир қанча масъулиятли вазифалар ўртоқ Л. Ф. Ильичевнинг мазмунли докладида партиянинг янги Программаси ва замоннинг талаблари руҳида янгича қўйилди.

Халқ хўжалигига партия раҳбарлиги қайта қурилганлиги, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг ташаббуси билан партиямизнинг ленинчи Марказий Комитети амалга оширган революцион чоралар идеология ишини бутун чоралар билан юксалтириш учун ажойиб шароит вужудга келтирди.

Қайта қурилиш ўтказилганидан кейин партия органлари ишлаб чиқаришга, меҳнаткашларнинг коллективларига тағин ҳам яқинроқ бўлиб қолдилар, одамлар билан кўпроқ ишламоқдалар.

Қишлоқ хўжалигидаги илғорлар тажрибасини умумлаштириш ва ёйишнинг Туркманистон шароитида катта аҳамияти бор. Республика колхозлари ва совхозларининг экономикаси бири-биридан жуда кескин равишда фарқ қилаётганлиги кўриниб турибди. Ҳозирги вақтда ўртоқ Н. С. Хрушчев берган маслаҳатларга мувофиқ, илғор колхозлар ва бригадаларнинг қолоқ колхозлар ва бригадаларни оталикка олиш усулини кенг қўллана бошладик. Устлабинск ғаллакорларининг ва Янгийўл пахтакорларининг ташаббусидан намуна олиб, қолоқларга ёрдамлашиш, уларни илғорлар даражасига етказиб олиш ҳаракати кенг авж олиб кетди. Меҳнатнинг прогрессив формаларини жорий қилайлик, ҳамма меҳнаткашларга ўргатайлик, деб даъват қилишнинг ўзигина кифоя қилмайди, албатта. Бунинг учун ташкилотчилик ва идеология ишининг ҳамма воситаларидан кенг фойдаланиш зарур.

Республика партия ташкилоти меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялашга катта эътибор бермоқда. Туркманистонда туркманлар ва руслар, ўзбеклар ва қозоқлар, татарлар ва арманилар, турли миллат кишилари аҳил бўлиб яшамоқда ва меҳнат қилмоқда. Бизнинг қардош республикалар билан иқтисодий ва маданий алоқаларимиз кундан-кунга мустаҳкамланмоқда. Туркманистон, Ўзбекистон, Тожикистон, Озарбайжон, Қозоғистон нефтчилари, пахтакорлари, чорвадорларининг социалистик мусобақаси кенг авж олиб кетди. Ўрта Осиёдаги иқтисодий қурилишни координациялаш соҳасида айниқса КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумидан кейин кўпгина иш қилдик. Маданий қурилиш соҳасидаги, айниқса идеология соҳасидаги ишларимизни координациялашни кучайтириш зарур. Кўп нотиқлар бу жуда муҳим масала эканлигини айтиб ўтишди. Биз ҳам КПСС Марказий Комитетининг ташаббуси билан чақирилган ҳозирги кенгашимиз бу йўлда қўйилган муҳим қадам бўлади, деб ўйлаймиз. Ватанимиз халқларининг бузилмас дўстлиги тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамланиши ва ривожланиши учун ҳамма чораларни кўришимиз лозим ва ҳамма чораларни кўрамиз, социалистик миллатларнинг равнақ топишига, янада яқинлашувига ва уларнинг тўла бирлигига эришишга бутун чоралар билан ёрдамлашамиз.

Коммунистик партия ва унинг ленинчи Марказий Комитети дейди нотиқ, адабиёт ва санъатни ривожлантиришга жуда катта эътибор бермоқда. Яқинда адабиёт ва санъат ходимларининг республика кенгашини ўтказдик. Кенгаш қатнашчилари халқнинг маънавий бойликлари тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилинаётганлиги учун партиямизнинг ленинчи Марказий Комитетига ва шахсан ўртоқ Н. С. Хрушчевга якдиллик билан чуқур ташаккур ва миннатдорчилик билдирдилар. Республиканинг ижодкор ходимлари партиямиз сиёсатини, адабиёт ва санъат соҳасидаги абстракционизмга ва буржуазия таъсирларига нисбатан муросасиз бўлиш сиёсатини якдиллик билан ва қизғин қувватламоқдалар.

М. Н. Ғафуров идеология ишининг савиясини оширишда жамоатчилик асосларининг роли катта эканлиги ҳақида гапириб айтдики, партия комитетлари, йирик партия ташкилотлари ҳузурида идеология комиссиялари, сиёсий маориф кабинетлари, методик советлар тузилди ва ишлаб турибди. Редакциялар, радиоэшиттириш ва телевидение, клублар ва кутубхоналар ишида жамоатчилик негизлари кенг жорий қилинмоқда. Маданият, сиҳат-саломатлик, маориф, техника тараққиёти халқ университетлари, халқ театрлари оммага манзур бўлиб қолди. Туркманистон давлат педагогика институтида ишчи ёшларни институтга тайёрлаш курслари ишламоқда. Студентлар бу курсларда жамоатчилик асосида машғулот олиб бормоқдалар. Давлат университетининг коллективи колхозларда илмий коммунизм асосларини пропаганда қилиш университетлари ташкил этди.

Нотиқ Ўрта Осиё матбуот органларини тузиш тўғрисидаги фикрни қувватлаб гапирди, Ашхобод радиостанциясининг қувватини кўпайтириш зарурлигини айтди.

Ленинобод ипак комбинатидаги иқтисодий семинар раҳбари **С. Юсупова** минбарга чиқади. Биз бу кенгашни, дейди у, совет кишиларининг маънавий бойлигини ошириш тўғрисида Коммунистик партия қилаётган оталарча ғамхўрликнинг янги бир кўриниши деб ҳисоблаймиз. КПСС XXII съездининг, партия Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорлари, партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан учрашувида Никита Сергеевич Хрушчев сўзлаган ёрқин, илҳомбахш нутқ бизларни, пропагандист ва агитаторларни, идеология фронтининг ҳамма ходимларини коммунизм ғалабаси учун курашда қудратли ғоявий қурол билан қуроллантирди.

Бизнинг комбинатимизда агитация— оммавий ишлар тузук ташкил қилинган. Комбинат ҳузурида кечки тўқимачилик техникуми, ишчи ёшларнинг кечки мактаби маданият университети бор. Буларнинг ҳаммаси ишлаб чиқариш билан бевосита боғланган. Корхона намуна — тажриба комбинати бўлишга тайёрланмоқда.

Тўгаракларда, семинарларда, партия маорифи шохобчаларида ўқишнинг мақсади фақат ўқишгина бўлмасдан, балки янги киши тарбиялашнинг энг муҳим воситаси эканлиги кенгашда тўғри қайд қилиб ўтилди. Мен уч йилдан бери пропагандист бўлиб ишламоқдаман. Дастлабки вақтларда мен жуда қийналдим, лекин партия ташкилоти ва тажрибали пропагандистларимиз менга ёрдам беришди. Ҳар бир темани биз ишлаб чиқариш билан маҳкам боғлаб таҳлил қилмоқдамиз. Баъзан машғулотларнинг темасини у ёки бу участкадаги конкрет аҳволга қараб белгилаймиз. Машғулотларнинг шундай ўтиши жуда ҳам яхши. Масалан, ўтган ойда корхонамизда пилла кўп миқдорда ортиқча сарф бўлиб кетди. Биз ишчилар билан суҳбатлар ўтказдик. Бў суҳбатларнинг самараси дарҳол кўринди. Эндиликда биз бу қимматбаҳо хом ашёни тежашни ўрганиб олдик.

Баъзи пропагандистлар ва агитаторлар тўгаракларда машғулот ўтказиш билан чегараланиб қўяқоладилар: машғулотни ўтказдик, энди ишимиз битди, деб ўйлайдилар. Менимча, бундай ўйлаш нотўғри. Биз пропаганда, агитация қилиш билан ҳамиша шуғулланишимиз керак. Чинакам пропагандист айни вақтда тарбиячи бўлиши шарт. У, камчиликни кўриши билан дарҳол буни айтиши ва одамни тарбиялаш билан шуғулланиши лозим. Коммунистчасига ишлаш мана шунақа бўлади.

Коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган давр социалистик демократиянинг янада ривожланиши билан характерланади, дейди Ўш областидаги жамоатчилик асосларида ишлайдиган сиёсий маориф кабинетининг мудири **А. Н. Селиванов.** КПСС Марказий Комитети ноябрь Пленумининг қарорлари бунга ёрқин далилдир. Бу қарорларда ишлаб чиқаришга раҳбарлик қилишда меҳнаткашларнинг иштирокини кенгайтириш, мамлакатимизда партия-давлат ва жамоат контролини такомиллаштириш тадбирлари белгиланган.

Партиявий ишда жамоатчилик асосларини ривожлантиришга партия алоҳида эътибор бермоқда. Жамоатчилик асосида ишлайдиган бизнинг сиёсий маориф кабинетимиз бошланғич партия ташкилоти бюросининг қарори билан ўтган йил январь ойида ташкил этилди. Уни ташкил қилиш олдидан маълум тайёргарлик ишлари олиб борилди. Биз методика кенгаши туздик, активларнинг кучи билан зарур стендлар тайёрланди, адабиётлар танланди. Кабинет бешта тўгаракка хизмат кўрсатади, пропагандистлар ва агитаторлар ўртасида, бутун коллектив ўртасида иш олиб боради.

Ҳар бир пропагандист, агитатор, сиёсий мактаб тингловчиси партия кабинетидаги адабиётдан фойдаланиш имкониятига эга бўлиши учун бино ёнига қўшиб ўқув пункти қурилди ва шу ердаги токчаларга зарур китоблар тахлаб қўйилди. Бу ерда ҳамиша инструктор бўлади, ишдан ташқари вақтларда эса методика кенгашининг аъзолари навбатчилик қилади.

Методика кенгаши билан бир қаторда лекторлар группаси ва консультантлар группаси ҳам ташкил этилди. Лекторлар орасида, масалан, бош механик, бош бухгалтер, техника хавфсизлиги бўйича ревизор ва бошқа мутахассислар бор.

Агитация-пропаганда ишлари корхонанинг ишлаб чиқариш кўрсаткичлари бажарилишига таъсир қилди. Меҳнат унумдорлиги анча ошди, кўп маблағ тежашга эришилди. Коллектив коммунистик меҳнат корхонаси номини олиш учун курашмоқда.

Партия XXII съездининг қарорларига, КПСС янги Программасига, КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларига амал қилиб, дейди Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи республика жамиятининг раиси **И. М. Мўминов,** академия коллективи илмий тадқиқотларни коммунистик қурилиш вазифаларини ҳал этиш билан маҳкам боғлаб олиб боришга интилмоқда.

Илмий тадқиқот институтлари саноат корхоналари билан ижодий алоқаларни кучайтирдилар. Буни ядро физикаси, физика-техника, энергетика ва автоматика институтларининг, биология профилидаги институтларнинг мисолида кўриш мумкин. Химия институти ишлаб чиқариш билан айниқса маҳкам боғланган. Бу институтнинг Чирчиқ электрохимия комбинати ҳузуридаги, Самарқанд суперфосфат заводи ҳузуридаги экспериментал лабораториялари кўпгина техника янгиликларини ишлаб чиқаришга жорий қилишда ёрдам бердилар.

Илмий тадқиқот муассасаларининг ишлаб чиқариш билан боғланиши, олимларнинг ишчилар, инженерлар, техниклар билан алоқа боғлаб туриши, уларнинг биргаликда куч-ғайрат сарфлаши ишлаб чиқаришни ва фанни ривожлантириш учун, етилган халқ хўжалик масалаларини ҳал этиш билан бирга коммунистик тарбия учун, илмий дунёқарашни шакллантириш учун ҳам катта аҳамиятга эгадир. Халқ хўжалигини илмий асосда ривожлантириш олимларни, айниқса ёш тадқиқотчиларни тарбиялашнинг ажойиб мактабига, саноат ва қишлоқ хўжалик меҳнаткашларини тарбиялаш мактабига айланмоқда.

Нотиқ фан ходимларининг республикаларaро алоқаларини, уларнинг ижодий ҳамкорлигини мустаҳкамлаш ҳақида гапириб, ишлаб чиқариш-илмий, ишлаб чиқариш-иқтисодий сессиялар, конференциялар ва кенгашлар ўтказишнинг муҳим ролини таъкидлайди. У шарқшунослар конференциясини, Ўрта Осиё республикаларининг ер ва сув ресурсларидан комплекс фойдаланишга бағишланган кенгашни мисол қилиб келтиради. Табиёт илмининг философик масалаларини Ўрта Осиё миқёсида муҳокама қилиш ва бунга Москва, Ленинград, Киев олимларини жалб этиш яхши бўлур эди. Бундай кенгаш катта тарбиявий аҳамиятга эга бўлур эди, буржуа идеологиясига қарши, ўтмиш сарқитларига қарши ҳужумкор курашимизда бизга қўшимча суратда бой материал берган бўлур эди.

И. М. Мўминов меҳнаткашлар кенг оммаси ўртасида сиёсий ва илмий билимларни тарқатиш масаласига тўхталиб, жамоатчилик асосларининг кенг ривожлантирилаётганлигини кўрсатувчи мисоллар келтиради. Кўпчилик лекциялар бепул ўқилмоқда. Республиканинг Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамияти партия, комсомол, касаба союз ташкилотлари, министрликлар ва бошқармалар билан биргаликда халқ университетларини кўпайтирди ва уларнинг ишини яхшилади. Халқ университетлари миллион-миллион меҳнаткашларга таълим ва тарбия бериш мактабига айланмоқда.

Небитдаг шаҳар партия комитетининг секретари **Р. А. Абрамова** сўзга чиқади. Бизнинг шаҳримиз — Туркманистоннинг ғарбидаги навқирон социалистик шаҳардир, дейди у. Бу шаҳарнинг вужудга келиши республикада нефть саноатининг ривожланиши билан боғланган. Небитдагни Туркманистон нефтчилари нинг пойтахти, деб атайдилар. Бу шаҳарда кўкаламзорлаштирилган чиройлик, кенг кўчалар бор. Бу ердаги ҳамма нарса илҳомбахш яратувчилик меҳнатидан далолат беради. Небитдагликлар коммунистик меҳнат ва юксак маданият шаҳри деган шарафли номни олиш учун курашмоқдалар.

Шаҳардаги ва унинг йўлдош—посёлкаларидаги корхоналарда ҳозир 12 мингдан ортиқ киши коммунистик меҳнат ҳаракатига қўшилган. Нефтчилар етти йиллик планни муваффақиятли бажариш учун бутун кучларини сарф қилмоқдалар. Афсуски, кейинги вақтда матбуотимиз саҳифаларида бригада, цех ва корхоналарнинг коллективлари юксак коммунистик идеаллар учун қандай курашаётганликлари тўғрисидаги материаллар нима учундир жуда кам эълон қилинмоқда.

Нотиқ ёзувчилар, рассомлар ва артистлар саноат меҳнаткашлари олдида кўп қарздор бўлиб қолганликлари ҳақида гапиради. Небитдагликлар ижодий коллективлар билан, жумладан, Ўзбекистоннинг «Баҳор» ансамбли билан бўлган учрашувларни миннатдорчилик билан эсга оладилар. Лекин бу хил учрашувлар кўпроқ ўтказилиши керак. Йилига бир марта қардош республикаларнинг ёзувчиларини кутиб олганимиз сира кифоя эмас. Небитдагдек саноат марказларида нима учун тасвирий санъат виставкалари ташкил қилинмайди? Ваҳоланки, бу зарур нарса. Бундай кўчма виставкалар ташкил қилинганда рассомлар халқ билан алоқа қилиб туриш, халқдан ўрганиш учун кўпроқ имкониятларга эга бўладилар. Ёш ёзувчилар ҳаётни чуқурроқ ўрганиш учун, кейинчалик эса ўз асарларида уни ростгўй ва яхшироқ қилиб тасвирлаш учун марказ жойлардан лоақал вақтинча бўлса ҳам жойларга борсалар бўлмайдими?

Миллий кадрлар, жумладан, нефть саноати учун миллий кадрлар тайёрлаш жуда муҳим масаладир. Бизда Губкин номли нефть институтининг (қатнаб ўқийдиган ва сиртқи) умумтехника факультети ишлайди. Аммо бу факультет туркман тилидаги дарсликларга муҳтож. Биз Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги бу иш билан шуғулланиши керак, деб ўйлаймиз.

Ёш партия ходими сифатида мен бу кенгашда жуда кўп фойдали нарсаларни билиб олдим, дейди Р. А. Абрамова. Бевосита фикр ва тажриба алмашиш ишда энг яхши ёрдам беради.

СССР Халқ артисти, «Ўзбекфильм» студиясининг режиссёри **К. Ёрматов** сўзга чиқади. У бундай дейди:

— Партия ва ҳукумат раҳбарларининг адабиёт ва санъат арбоблари билан Москвада бўлиб ўтган учрашуви ҳаммамизда жуда кучли таассурот қолдирди ва унда айтилган гаплар ҳали ҳам қулоғимизда жаранглаб турибди. Бу учрашув совет санъатининг ҳамма соҳаларига ҳал қилувчи ва самарали таъсир ўтказади. Учрашув янги ва қудратли куч ва ғайрат бағишлайди, ҳаётимизнинг баъзи ҳодисаларига янгича, чуқурроқ ва жиддийроқ назар солишга ундайди. Совет санъатининг партиявийлиги назариясига қўшилган ҳисса менинг фикримча, айниқса муҳимдир.

Учрашувда қатнашганимда мен санъатнинг партиявийлиги тушунчасига кирадиган завқ-шавқни айниқса кучли ҳис қилдим. Ўз-ўзидан маълумки, биз социалистик воқеълик образини кинематографияда қанчалик ёрқин ва юксак гавдалантирсак, душманларимизнинг совет кино денгизидан майда балиқ овлашга боғлаган умиди шунчалик камаяди. Бизнинг фильмларимиз чекланган тор кечирмаларни ифодалаш билан шуғулланмаслиги керак. Кино санъатининг эътибори коммунизм қурувчи совет кишисининг олижаноб туйғулари ва фикрларини ифода этишга қаратилиши лозим. Партиявий принципиаллик ва гражданлик масъулиятини ҳис қилишгина санъаткорни катта ижодий муваффақиятларга олиб келиши мумкин.

КПСС Марказий Комитетининг кино санъати масалаларига доир яқинда қабул қилган қарори кино ходимларининг ижодига ҳозирдаёқ самарали таъсир кўрсатди ва таъсир кўрсатади. Бизнинг «Ўзбекфильм» студиямизда катта бадиий кенгаш, сценарий-редакцион коллегия тузилди. Коллегияга тажрибали ва машҳур талантли ёзувчилар, ёш адиблар кирди. Киностудия яқиндагина «Сен етим эмассан» фильмини чиқарди. Пролетар интернационализми ва инсонпарварлик руҳи билан суғорилган бу тўлқинлантирувчи картинага ҳозирдаёқ томошабинлар ва партия матбуоти юксак баҳо берди. «Ёш қалблар» фильми Иттифоқ экранига чиқди. Бу фильм ҳаққоний равишда ўзбек Павел Корчагини деб аталувчи қаҳрамон — комсомол аъзоси Абдулла Набиевга бағишланган. Ҳозир газ қувури қурувчилари ҳақида ҳам фильм суратга олинмоқда. «Ўзбекфильм» тинчлик учун кураш темасига биринчи марта мурожаат қилди. «Самолетлар ерга қўнмади» деган фильмда империализмга қарши кураш тасвирланади. Бу фильмнинг тиғи ўзга территорияларда ўз базаларини қураётган, кам тараққий этган мамлакатларни асоратга туширишга уринаётган америкалик ҳарбийларга қарши қаратилган. Ўзбекистоннинг ҳужжатли фильмлар яратувчи кино ходимлари отряди ҳам янги киши учун, коммунистик келажак кишиси учун кураш ишига муҳим ҳисса қўшмоқда. Республиканинг кинематография ходимлари буларнинг ҳаммаси фақат дастлабки қадамлар эканлигини биладилар, албатта.

Ўртоқ Ёрматов сўзининг охирида Ўрта Осиё республикаларининг кинематография ходимлари ўртасида ижодий алоқаларни кучайтириш, биргаликда кино постановкалар ташкил қилиш зарурлигини таъкидлайди.

Қирғизистон ССР Иссиққўл ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Новий путь» колхози партия ташкилотининг секретари **В. П. Чиркиннинг** сўзи билан музокаралар тамом бўлди. Ўртоқ Чиркин дедики, КПСС XXII съездининг тарихий қарорларидан илҳомланган қишлоқ меҳнаткашлари коммунистик қурилишга қўшаётган ҳиссаларини бутун чоралар билан кўпайтиришга интилмоқдалар. Колхоз партия ташкилоти янгилик куртакларини, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлишни ривожлантиришни ўзининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблайди.

Колхозда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг конкрет экономикасини ўрганиш тўгараги ишламоқда. Коммунистик партия тарихини ўрганиш тўгараклари бор. Сиёсий маорифнинг бошқа формаларидан ҳам фойдаланилмоқда. Кўпгина колхозчилар маданият мактабига қатнаб, у ерда тасвирий санъат, адабиёт, медицина ва педагогикани ўрганмоқдалар. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши илғорларининг тажрибаси кенг пропаганда қилинмоқда. Маданият уйи, қишлоқ кутубхонаси катта иш олиб бормоқда.

Нотиқ катта тарбиявий иш олиб бориш натижасида колхозчиларда коллективизм, жамоат мулкини сақлаш ва ривожлантириш учун масъулият ҳисси мустаҳкамланиб бораётганлигини бир қанча мисоллар билан кўрсатиб беради. Натижада колхоз чорвачиликни юксалтиришда катта кўрсаткичларга эришди, лавлаги, картошка ва бошқа экинлардан мўл ҳосил олмоқда.

Кенгашда КПСС Марказий Комитетининг секретари, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Идеология комиссиясининг раиси **Л. Ф. Ильичев** якунловчи нутқ сўзлади.

Кенгаш қатнашчилари ғоят баланд руҳ билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчевга табрикнома қабул қилдилар.

Кенгаш шу билан ўз ишини тамомлади.

Г. ЛИПШИЦ, Е. МАЙОРОВ, Я. НУДЕЛЬМАН.

(ЎзТАГ мухбирлари)

ҲАМИША ПАРТИЯ ВА ХАЛҚ БИЛАН!

Қирғизистон маданият арбоблари коммунистик жамият янги кишисини тарбиялаб вояга етказишда партияга ёрдам беришни ўзларининг асосий вазифаси деб ҳисобламоқдалар. Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Т. Усубалиев республика ижодий интеллигенциясининг кенгашида партия ва ҳукумат раҳбарларининг Москвада адабиёт ва санъат арбоблари билан учрашуви якунлари тўғрисида гапирди.

Кенгашда сўзга чиққан ўртоқлар ўз ижодида ленинча партиявийлик ва халқчиллик принципларига оғишмай амал қилиш, ҳаёт билан боғланишни мустаҳкамлаш, замонамизга муносиб асарлар яратиш тўғрисида гапирдилар.

Ёзувчилар союзининг биринчи секретари Т. Абдумўминов ўз нутқида бундай деди:

— Биз капитализм сарқитларининг кўринишларига, буржуа идеологиясини бизнинг орамизга ёйиш йўлидаги ҳар қандай уринишларга қатъий зарба беришимиз, ўз ижодимизни доим такомиллаштириб боришимиз керак. Ҳар бир ижодий ходим ўз замондошининг меҳнат зафарларини акс эттирибгина қолмай, балки коммунистик ахлоқ кишисини тарбиялаб ўстиришда партияга актив ёрдам бериши ҳам керак.

Туркманистон ижодий интеллигенцияси кенгашида адиблар ва санъат арбобларининг партия ва халқ олдидаги юксак жавобгарлиги тўғрисида қизғин ва принципиал гаплар бўлди.

Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Б. Овезов айтдики, Кремлдаги учрашув партиянинг совет санъатининг ғоявий поклиги тўғрисида, совет кишиларини коммунистик идеаллар руҳида тарбиялаш тўғрисида ғамхўрлик қилаётганлигини равшан кўрсатиб берди.

Кенгаш қатнашчилари Туркманистон рассомлари, ёзувчилари, композиторлари, артистлари, кино ходимлари ўзларининг бутун маҳорат ва талантларини замондошимизнинг руҳини чуқур очиб берадиган ва ажойиб ҳаётимизни кўрсатадиган асарлар яратишга сарф қилишлари керак эканлиги тўғрисида гапирдилар.

— Мен, — деди республика рассомлар союзи правлениесининг раиси Иззат Қличев, — Кремлдаги учрашувда қатнашишга муяссар бўлдим. Никита Сергеевич Хрушчевнинг жўшқин партиявий, самимий сўзлари менда жуда кучли таассурот қолдирди. Биз партия ва ҳукуматнинг юксак ишончига муносиб бўлиш учун қўлимиздан келган ҳамма ишни қиламиз.

Тожикистон ижодий интеллигенциясининг республика кенгашида республика Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ж. Расулов Кремлдаги учрашув якунлари тўғрисида ахборот берди.

Кенгаш қатнашчилари таъкидлаб ўтганидек, Тожикистон адабиёти ва санъати арбоблари партиянинг йўлини астойдил маъқулламоқдалар ва Марказий Комитетнинг чақириғига жавобан юксак ғояли асарлар яратадилар, ўз ижоди билан халққа, коммунизм улуғ ишига садоқат билан хизмат қиладилар.

Украина композиторлар союзи президиумининг кенгайтирилган мажлиси бўлди. Партия ва ҳукумат раҳбарларининг совет санъати арбоблари билан учрашувида қатнашган кишилар бу мажлисда сўзга чиқдилар.

— Бу учрашув, — деди союзнинг раиси К. Данькевич, — аввало, қалб ва ақл-идрок иши, энг азиз нарса бўлмиш ижодимиз билан боғланган ишнинг ифодаси бўлди. Бу учрашув халқчиллик ва партиявийлик принципларига маҳкам таяниб турган санъатимизнинг ривожланишига жуда катта таъсир кўрсатади. Н. С. Хрушчевнинг нутқи социалистик санъатимиз тўғрисида, совет маданиятининг барча арбоблари тўғрисида оталарча қилинаётган ғамхўрлик руҳи билан суғорилган эди.

Композитор Г. Таранов санъатдош ўртоқларини янги асарларда коммунизм қурувчи ижобий қаҳрамон образини яратишга, халққа тушунарли музикани ижод қилишга даъват этди.

РСФСР Ёзувчилар союзи Хабаровск бўлими партия ташкилотининг очиқ йиғилишида Москвадаги учрашув қатнашчиси, «Дальний Восток» журналининг бош редактори Николай Рогалнинг докладини ҳамма зўр қизиқиш билан тинглади.

Йиғилишда сўзга чиққан ўртоқлар совет адабиёти ва санъатини ривожлантириш тўғрисида зўр ғамхўрлик қилаётганлиги учун КПСС Марказий Комитетига самимий ташаккурларини изҳор қилдилар.

Узоқ Шарқ ёзувчилари москвалик ёш ёзувчи В. Аксенов Хабаровскка келганида «Уссури» ресторанидан бошқа ҳеч қаерга бормаганлигини ғазаб билан қайд қилдилар. В. Аксенов кузатиш учун шундай «позиция» ни танлаб олиб, «Марокаш апельсинлари» повестини ёзди. Бу повесть совет воқелигини бузиб тасвирлайди.

Йиғилиш қатнашчилари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг нутқида айтилган қоидаларни ўз ижодий маҳоратларини янада такомиллаштириш учун ҳаракат программаси сифатида қабул қилишга якдиллик билан қарор бердилар. (ТАСС).

135 ТОННА ПИЛЛА УЧУН

ТУЙТЕПА, (Ўз мухбирларимиздан телефон орқали олинди). Куни кеча Ўрта Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармаси илғор пиллачиларининг йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда бошқарма бошлиғи ўртоқ Т. Ортиқхўжаев пилла етиштиришда қилиниши зарур бўлган вазифалар, энг муҳими пилла қуртини боқишда ўтган йилги йўл қўйилган камчиликларни такрорламаслик тўғрисида гапирди. 1962 йили бошқармага қарашли 10 колхоз ва 3 совхоз пилла тайёрлаш планини бажармаган эди.

Ўтган йили йўл қўйилган камчиликлардан тегишли хулоса чиқариб олган бошқарма пиллачилари бу йил 2560 қути ипак қурти боқиб она-Ватанга 145 тонна аъло сифатли ҳосил етиштириб беришга қарор қилдилар.

ҲАЛОЛЛИК

Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институти студентлар ётоқхонасига жойлашган омонат кассага иш вақти тугай деб турган вақтда ҳаяжонланган бир қиз кириб келди.

— Кечирасиз, манови пулларни менга ортиқча бериб юборибсиз, — деди у кассирга.

Маълум бўлишича, кассада студентлар кўп бўлган вақтда, кассир янглишиб институтнинг транспорт экономикаси факультетининг иккинчи курс студенти Валя Кудрявцевага 17 сўм ортиқ пул бериб юборган экан. Студент қизнинг соф виждони кассага қайтиб келишга мажбур этди. Пул миқдори унча кўп бўлмаса-да, Валянинг ҳалоллигига тан берасан, киши. Омонат касса коллективи ва бутун институт студентлари унга «раҳмат» дейишмоқда.

М. СУЛТОНОВ.

СУНЪИЙ БУЙРАК

Операция хонасининг ойнали эшигидан касалланган буйракни сунъийси билан қандай қилиб алмаштиришларини кўришга ҳаракат қилдим. Лекин менга кровать олдида турган хирароқ куби юқорига қараган цилиндр бак ҳалақит берарди.

Ана, врач сон венасини очиб унга ингичка трубкачани ўрнатди, сўнгра тирсак венасига ҳам шундай трубкани ўрнатиб кнопкани босди. Менга ҳалақит бериб турган аппарат бир зумда ҳаракатга келади. Рангсиз куб қизғиш тус ола бошлайди. У ерга беморнинг венасидан қон ўта бошлади.

Наҳотки, мана шунинг ўзи «сунъий буйрак» бўлса? У ташқи кўриниши ва катталиги жиҳатидан табиий буйракка ўхшамайди.

Буйрак бизнинг организмимизда жуда муҳим роль ўйнайди — қонни фильтрлайди. Буйракдан кунига минг литрлаб қон зарарли моддалардан тозаланиб ўтади. Агар буйрак касалланиб қолса ва ишдан чиқса, организм ўз-ўзидан заҳарланиб, одам ўлади.

Бундан ярим аср илгариёқ олимлар ярим ўтказадиган мембрана орқали қонни тозалаб, организмдан тошқолларни йўқотиш мумкинлигини айтган эдилар. Бироқ, буйрак вазифасини бажаришга қодир бўлган аппарат яратиш учун жуда кўп қийинчиликларни бартараф қилишга тўғри келди.

Бу аппаратнинг ишлаш принципи содда. Насос сон венасидан қонни диализатор — кубга ҳайдайди. Куб бакнинг тепасига ўрнатилгандир. Диализатор параллель ўрнатилган плексиглас пластиналардан иборат. Пластиналарга целлофан плёнкалар тортилган. Бак эса, ўз состави жиҳатидан одамнинг қонига яқин бўлган туз эритмаси билан тўлдирилган.

Эритмани иккита целлофан плёнка ўртасидаги қон оқимига параллел оқизилади. Плёнкаларга урилиб, қон заҳарли моддаларни атрофдаги туз эритмасига ўтказади.

Бу процесс физиканинг машҳур қонуни — диффузия туфайли рўй беради. Бу қонун бўйича моддалар кўпроқ тўйинган эритмадан озроқ тўйинган эритмага ўтишга ҳаракат қилади. Диализаторнинг мураккаб йўлакларидан ўта туриб тозаланган қон беморнинг қўл тирсаги венасига қайтиб келади.

Бугун 27 ёшлик челябинсклик шахтёр Борис Х. ни операция қилишмоқда. Унинг ҳаёти хавф остида. Врачлар қонда жуда кўп миқдорда калий борлигини аниқладилар. Қонни тезда тозалаш керак. Самолёт 2 минг километрлик масофани босиб ўтиб, кончини Москвага олиб келди.

Бундан бир неча йил муқаддам бундай ҳолларда 100 одамдан тўқсони ўларди. Борис эса ҳалок бўлмайди. Чунки, энди сунъий буйрак яратилган. У оғир ва хроник буйрак касалликлари вақтида ҳақиқий буйракнинг ўрнини вақтинча босади.

Аппаратнинг имкониятлари катта. У организмни сув тўпланишдан халос қилади, зарур бўлган тўйимли моддалар, дорилар, кислород билан таъминлайди.

Сунъий буйрак экспериментал хирургия аппаратлари ва инструментлари институтида яратилган. Бу ишда конструктор-инженер Юрий Козлов етакчи роль ўйнади. У кўп соатлаб клиникаларда бўлиб, бир неча операцияларда қатнашди. Унинг аппаратни бошқариш қобилияти кўпинча беморнинг ҳаётини сақлаб қолади.

Институт лабораториясида аппарат такомиллаштирилмоқда. Аппаратнинг совет конструкцияси маълум бўлган чет эл нусхаларига қараганда, жуда кўп афзалликларга эга бўлса ҳам бу иш давом эттирилмоқда.

Москвадаги Америка виставкасида «Кольфф-Ватчингер» аппарати намойиш қилинган эди. У ҳаракатга келиши учун диализаторни бир ярим минг куб сантиметр донор қони билан тўлғизиш талаб қилинади. Совет аппаратининг ишлаши учун эса, энг кўпи билан 200 куб сантиметр, яъни 7 ярим марта кам қон кифоя. Бунинг устига совет аппарати донор қонисиз ҳам ишлай олади.

Сунъий буйрак совет медицинасида кенг қўллана бошланди. Унинг ёрдамида Москвадагина эмас, балки Ленинград, Кишиневда ҳам муваффақиятли операция қилмоқдалар. Кейинги йилларда аппаратни бошқара оладиган жуда кўп кишилар етишиб чиқди; беморларни жуда қисқа муддат ичида установкаларга олиб келадиган авиация хизмати вужудга келтирилди. Бундай установкаларнинг сони ошиб бормоқда.

«Сунъий буйрак» аппаратининг ижодкорлари Михаил Ананьев, Юрий Козлов, Анатолий Ткаченко ва бошқаларнинг номлари Иттифоқимизда машҳурдир.

Элеонора ГОРБУНОВА.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» материаллари изидан

„УРУҒ-АЙМОҚЛАР“

«Бўка ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитети «Тошкент ҳақиқати» газетасининг 6 январь сонида босилган «Уруғ-аймоқлар» сарлавҳали фельетон юзасидан текшириш ўтказди.

Текширишда қуйидагилар аниқланди: Микоян номли 25-мактаб директори Аҳмад Асанбоев ҳақиқатан қариндош-уруғларини ўз атрофига тўплаб уларга қонунсиз ҳақ тўлаган. Жумладан, укаси Серикбой Асанбоевга 50 сўмлик китоб фонди учун кутубхоначи деб, ҳеч қандай иш қилмаса ҳам яна бадиий ҳаваскорлик тўгарагининг раҳбари деб ҳақ тўлаб келган.

Асанбоев мактабда ўқув-тарбия ишларини яхшилашга етарли эътибор бермаган, ўқитувчиларнинг ишларини контроль қилиб турмаган, уларнинг дарсларига кириб, анализ қилмаган. Бундан фойдаланган айрим ўқитувчилар дарсга тайёрланмай кирган, натижада айрим дарслар паст савияда ўтказилган. Мактабда ўқув қуроллари етишмайди. Комсомол, пионер ташкилотларининг иши ва синфдан ташқари ишлар шу куннинг талабига жавоб бермайди.

Комиссия яна бир нарсани аниқлади, 1961 йил мактаб участкасида етиштирилган ҳосилдан 155 сўм даромад қилинган, лекин бу даромадлар мактаб кассасига ўтказилмай, 45 сўми мактаб завхози Авулбековда, 110 сўми мактаб қоровулида қолиб кетган.

Текшириш натижалари мактаб ўқитувчилари иштирокида ўтказилган педсоветда муҳокама қилинди. Муҳокамада мактабда йўл қўйилаётган камчиликлар очиб ташланди ва ўқув-тарбия ишларини яхшилашга қаратилган амалий тадбирлар белгиланди. Директорнинг қариндошлари Серикбой Асанбоев, завхоз Жўра Авулбековлар вазифасидан бўшатилди.

Район халқ маорифининг совети А. Асанбоевни муҳокама қилиб, унинг ўз вазифасига совуққонлик билан қарагани, мактаб коллективини уюштираолмагани, мактаб ўқувчилар ташкилотларини жонлантиришда ҳисса қўшмаётгани қаттиқ қораланди. Унга охирги огоҳлантириш билан қаттиқ виговор эълон қилинди. Тез кунда мактабда таълим-тарбия ишларида жиддий ўзгариш ясаш топширилди.

Мактаб участкасидан олинган даромадни ундириб олиш район халқ маорифига топширилди.

Бўка ишлаб чиқариш бошқармаси партия комитети секретарининг ўринбосари.

М. Н. НУЪМОНОВ».

„Номард“

«Тошкент ҳақиқати» газетасининг 29 январь сонидаги «Номард» сарлавҳали хабарида В. И. Муслимовнинг 2 боланинг отаси бўлатуриб, оиласини моддий томондан сиқиб қўйгани, бўлар-бўлмас баҳоналарни рўкач қилиб, жанжал чиқариб оиланинг тинчлигини бузгани тўғри танқид қилинган.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги Муслимовнинг ҳулқини муҳокама қилиб оиласига нисбатан бўлган ҳунук муносабати қаттиқ қораланди, оилани қайта тиклаш ва болаларни тарбиялашда оталик бурчини бажариш лозимлиги уқтириб ўтилди. Муслимов ўз хатосига тушиниб олди ва оилани тиклади. Ҳозир бу оила тинч-тотув яшамоқда.

Ўзбекистон ССР Маориф министрининг ўринбосари Д. Сентниёзов».

ҚАДИМГИ МЕДИКЛАР ИЗИДАН

Биз ҳикоя қилаётган дори шарқ медицинасига маълум. Ўрта асрда яшаган буюк медиклар Ибн Синодан анча илгариёқ бу доридан жароҳатлар ва синган жойларни даволашда фойдаланиш мумкинлигини айтганлар. Афсонада айтилишича, мазкур дорининг ажойиб сирини бир овчи очган. У ўқ билан яраланган буғини кузатганида, буғи ўз ярасини тоғ тошларидаги дорини тили билан ялаб, ярасига сурта бошлаган.

Бу қандай дори бўлдийкин?

Қадимги авторлар ҳикоя қилишига қараганда йилнинг иссиқ кунларида Эрон ва Ҳиндистоннинг тоғ чўққиларидаги қоялар ўзидан елимга ўхшаш суюқ модда чиқарар экан. Вақт ўтиши билан у қуюқлашиб қолади ва тўқ жигарранг тусга кириб ёқимли ҳид таратади. Бу мўмиё бўлиб, ҳозирги замон медикларига ҳам яхши маълум бўлган шифобахш доридир.

Шарқ мамлакатларида мўмиё олтиндан ҳам қиммат туради. Мўмиёнинг кичик бир бўлаги Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ўлка ва экспериментал медицина институтида синаб кўрилган. Тажриба қилиб кўрилган қуённинг синган жойлари ҳақиқатан ҳам тузалган.

Мазкур институт шарқ медицинаси бўлимининг мудири Хўжа Расулев бундан бир неча йиллар аввал (у даврда оддий табиб бўлиб ишлаган) Самарқанддалигида Тошкент атрофидаги тоғларда ҳам мўмиё борлигини эшитган. Лекин ўша пайтларда қидирув ишлари олиб боришнинг иложи бўлмаган. Расулев кейинчалик медицина институтини битиргач, илмий иш билан шуғулланди. Ўтган йили ёзда кичик бир экспедиция тоққа қараб йўл олди. 75 ёшли Расулев билан бирга яна икки киши экспедицияда иштирок этди. Қидирувчилар эшакларга миниб йўл босишди, чунки шундай жойлар ҳам учрардики, у ерга ҳатто от билан ҳам чиқиб бўлмасди.

Саёҳат бир ярим ой давом этди. Экспедиция қатнашчилари ёввойи ҳайвонлар юрадиган сўқмоқлардан, ҳамиша муз билан қопланган жойлардан ва қўрқинчли даралардан ўтиб боришди.

— Мана у ердан топган нарсамиз! — дейди Хўжа Расулев стол тортмасидан чинни идишга лим тўлдирилган қаттиқ, қопқора моддани кўрсатиб.

— Бу — Ўзбекистон мўмиёси! Биз мўмиёни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг химия институтига текшириш учун топширганимизда бу модданинг асфальт ҳам, озокерит ҳам эмаслиги, балки мустақил тоғ жинси эканлиги аниқланди. Унинг составига 20 га яқин микроэлемент ва бир қанча органик моддалар киради. Мазкур модданинг химик составини текшириш билан бирга, унинг шифобахш хусусиятларини ҳам аниқлаш устида чуқур илмий-текшириш ишлари олиб борилаётир.

Биз аминмизки, — дейди сўзининг охирида Расулев, — яна бироз вақт ўтгач, шарқ медицинасининг бой хазинасидаги яна бир шифобахш дорини ҳозирги замон медицинасига тақдим эта оламиз.

Иосиф СИГАЛОВ,
АПН мухбири.

АҚЛ ЧАРОҒИ

Тошкент янгиликлари

ЯНГИ РАДИО УЙИ

СССР Алоқа министрлиги давлат лойиҳалаш институтининг Тошкент бўлими архитекторлари пойтахтимиз радио уйининг янги биноси лойиҳасини яратдилар. Оригинал кўринишга эга бўлган бу бино яқин келажакда Хоразм кўчаси билан Карл Маркс кўчасининг бурчагида қад кўтаради.

Радио уйи 50 га яқин хона, шу жумладан 12 студияга ҳамда очиқ типдаги катта концерт студиясига эга бўлади.

Ўрта Осиёда энг катта

Комсомол майдони билан Чорсу ўртасида қад кўтарган кўп қаватли уй-жой биноларининг пастки қавати китоб пассажига айлантирилди. Пассаж 125 метрга чўзилган бўлиб, бу Ўрта Осиёда энг катта китоб магазинидир. Унинг ўндан ортиқ бўлимлари бор. Ҳозир магазиннинг нота, қишлоқ хўжалиги, медицина, ўқув-педагогика китоблари бўлимларида савдо бошланди.

Магазинда китобхонларга намунали хизмат кўрсатиш учун ҳамма имкониятлар бор. Бу ерда ёзувчи-шоирлар билан китобхонларнинг учрашувларини ўтказиб туриш мумкин. Мамлакатимизнинг бошқа шаҳарларида чиқадиган китоблар учун бу ерда заказ қабул қилинади.

Илмий конференция

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтида профессор-ўқитувчилар ва аспирантларнинг XXV илмий конференцияси бошланди. Бу традицион конференцияда 100 дан ортиқ илмий доклад тингланади ва муҳокама қилинади.

Конференциянинг очилишига бағишланган ялпи мажлисда доцент Д. Вифлеемский «Коммунистик партия адабиёт ва санъатнинг партиявийлиги ва халқчиллиги учун курашда» деган темада доклад қилди. Доклад юзасидан бўлган муҳокама қизғин ўтди.

Илмий докладлар тематикасининг бой ва актуаллиги диққатга сазовордир. Конференция кун тартибига киритилган «Абстракционизмнинг гносеологик ва синфий излари», «Ўзбекистон ССР пахтакор колхозларининг бўлинмас фондлари, уларнинг ривожланиши ва бу фонддан коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврда фойдаланиш», «Ўзбекистонга берилган Қозоғистон ССР ерларининг географияси», «Академик В. Р Вильямснинг деҳқончиликдаги ўт далали системасининг яроқсизлиги тўғрисида» каби темаларда илмий докладлар шулар жумласидандир.

Х. НАЖМИДДИНОВ.

ОБ-ҲАВО

Бугун Тошкент шаҳрида ва областида ҳаво бироз булутланиб туради. ёғингарчилик бўлмайди Эрталаб Тошкентда 0—2, областда 0—3 дарожа совуқ, кундузи Тошкентда 6—8, областда 7—12 даража иссиқ бўлади.

Яйловларда ёғингарчилик бўлмайди. Эрталаб 0—3 даража совуқ, кундузи 7—12 даража иссиқ бўлади.

Тошкент об-ҳаво бюроси.

ЭКРАНЛАРДА

22 МАРТДА

Рус тилида: 18.00 — **Звездочка телевизион журнали**, 18.45 — **Телевизион янгиликлар**, 19.00 — **Республика соғлиқни сақлаш министрининг суҳбати**, 19.15 — **Қозон телевидение студияси фильми**, 19.35 — **Спортчи меҳмонларимиз**, 19.55 — **Йўллар чорлайди** (Тошкент телевидение студияси фильми), 20.50 — **Телевизион янгиликлар** (ўзбек тилида). 21.05 — **Оталар сўзи — ақлнинг кўзи** (ота-оналар учун).

21.45 — **Концерт** (Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари учун, ўзбек ва рус тилларида).

САҲНАЛАРДА

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/III да янги спектакль **Момақалдироқ сўқмоғидан**, 23/III да **Дилором**.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 22/III да **Номус**, 23/III да **Имон**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 23/III да **Тошболта ошиқ**.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
22, 24 мартда
Ўзбекистон ССР халқ артисти
Комилжон ОТАНИЁЗОВ

КОНЦЕРТЛАРИ

Концертларда: Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Коммуна Исмоилова, Қундуз Миркаримова**, солист **Қувондиқ Искандаров** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА
мактаб ўқувчиларининг баҳорги каникул кунларидаги спектаклларнинг

РЕПЕРТУАР ПЛАНИ

24/III да — **Олов**.
26/III да — **Гамлет**.
27/III да — **Шубҳа**.
28/III да — **Олов**.
29/III да — **Ҳамза**.
30/III да — **Алишер Навоий**.
31/III да — **Фурқат**.

Спектакллар кундуз соат 12 да бошланади. Коллектив заявкалар қабул қилинади. Телефон 4-15-51, 4-33-33. Спектакль кетаётганда текстлар рус тилига ҳам таржима қилинади.

Ҳамкасблар — «ВАТАН», НАВОИЙ номли «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» «СПУТНИК», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Хуана Гальо — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Азиз кишим — «ВАТАН» (эрталаб соат 10 да).

Ун икки йўловчи — «МИР» (кундуз соат 4 да).

Зумрад — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10 да).

Валерий Чкалов — «СПУТНИК» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 2 ва 4 да).

Синчалак — «ВОСТОК» (эрталаб соат 10 да).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
23 мартдан

ЯНГИ АТТРАКЦИОН
Анатолий Сокол

УЗ ЁРДАМЧИСИ— ЭЛЕКТРОН-МЕХАНИК КИШИ («РОБОТ») билан.

Томоша кеч соат 7 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Мактабларнинг баҳорги каникул кунларида
24 мартдан 31 мартгача
КАТТА

ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

Томошалар кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 яримда бошланади. Билетлар сотилмоқда. Коллектив заявкалар қабул қилинади.

1963 йил 3 апрель кундуз соат 3 да. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Геология фанлари бўлимининг бирлашган илмий совети мажлисида (Братск кўчаси, 33-уй).

У. Асаналиев

геология-минералогия фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун: «Сумсор-Бозбутоғ районидаги (Чотқол тизма тоғлари жанубий ёнбағридаги) Ўрта ва юқори девон ётқизиқлари литологияси ҳамда уларда руда бўлишига доир баъзи масалалар» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Диссертация билан кутубхонада танишиш мумкин (Братск кўчаси, 33-уй).

Кинофильмлар прокати Ўзбекистон контораси

КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНИГА

янги бадиий фильмлар чиқаради

Шайтон тузоғи

Сценарий авторлари—**Ф. Дворжак, М. Кратохвил.**

Режиссёр—**Франтишек Влачил.**

Оператор — **Рудольф Милич.**

Ролларда,

Витезслав Вейражка, Вит Ольмер, Мирослав Махачек

ва бошқалар қатнашади.

Чехословакиянинг «Баррандов» киностудияси ишлаган.

99-маршрут

НОМЛИ КИНОКОМЕДИЯ

Сценарий автори—**Матнаш Чизмарек.**

Режиссёр — **Дьёрдь Палашти.**

Оператор — **Миклош Герценек.**

Венгриянинг «Гунния» киностудияси ишлаган.

МАХФИЙ МИССИЯ

НОМЛИ БАДИИЙ ФИЛЬМ ҚАЙТАДАН ЧИҚАРИЛАДИ.
Режиссёр — **Михаил Ромм.**

«Мосфильм» киностудияси ишлаган.

30 МАРТДА ЕРЕВАН ШАҲРИДА

3% ЛИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛАР ЗАЁМИНИНГ

92-асосий ютуқлар тиражи

БУЛАДИ

Тиражда 7.440.320 сўмлик 156000 ютуқ, шу жумладан: 5.000, 2.500, 1.000, 500, 100 ва 40 сўмлик ютуқлар ўйналади.

Заём облигациялари бўйича ютиш эҳтимоли ҳар бир тираж ўтказилган сайин оша боради. чунки тиражларда ўйналадиган ютуқлар сони заём муддати тугагангача қадар ўзгармайди, ютган облигациялар эса бундан кейинги тиражларда қатнашмайди.

Заём облигациялари омонат кассаларида сотилади ва бемалол сотиб олинади.

3 % ли заём облигацияларини сотиб олинг!

Тошкент область давлат меҳнат омонат кассалари ва давлат кредити бошқармаси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного и сельского областных Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004, редактор ўринбосари — 25885. Секретариат — 34808. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалиги бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат, транспорт ва маҳаллий ахборот бўлимлари — 33786. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31.936. Эълонлар бўлими — 28142.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Р. 06789. ИНДЕКС 64695 А.—1555.